

İŞ ORTAKLIKLARI (JOINT VENTURE)

Yılmaz SEZER
Ankara SMMM Odası
Denetleme Kurulu Üyesi

Dilaver ERGİN
TÜRMOB Yönetim
Kurulu Üyesi

TÜRMOB YAYINLARI- 119
ANKARA - 2000
Sirküler Rapor Serisi
Seri No :2000 - 10

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basın -Yayın Servisi

Sirküler Rapor kitaplarında yer alan yazılarda ileri sürülen görüşler yalnızca yazarlarına aittir. Yayıncı kuruluş TÜRMOB'u bağlamaz.

ÖNSÖZ

TÜRMOB olarak temel amacımız sürekli eğitimidir. Sürekli eğitim anlayışımızı yaşama geçirebilmek, meslektaşlarımızı, stajyerlerimizi bilgilendirmek, bilgi ve birikimimizi tüm topluma sunabilmek için her alanda, konunun uzmanları ile birlikte **SİRKÜLER RAPOR** kitapçıklarını yayımlıyoruz.

SİRKÜLER RAPOR kitapçıklarını, ilk yayınladığımız günden bugüne değin; Meslektaşlarımız, Meslek mensubu adaylarımız, öğrenim kurumlarında eğitim verenler, alanlar, yöneticilerimiz ve konu ile ilgili olanlar tarafından yoğun ilgi ve beğeni ile karşılanması bizleri mutlu etmiştir.

Sirküler Rapor kitaplarımız bir okuma komisyonu tarafından incelendikten sonra basılarak sizlerin istifadesine sunulmaktadır.

Son yıllarda İnşaat ve Onarım İşlerinin büyük ölçekli işler olması, tek bir firmanın, kuruluşun teknik bilgi, donanım ve makine parkı kapasitesini aşması nedeniyle bu tür işlerin değişik modellerle yapılması gereksinimini ortaya koymuştur. Bunun sonucu olarak bir kaç firmanın bir araya gelerek adi ortaklıklar, konsorsiyumlar ve iş ortaklıkları oluşturarak büyük ölçekli inşaat ve onarım işlerini yapmaktadırlar.

Uygulamada oluşan noksanlığın giderilmesine katkıda bulunmak için TÜRMOBYönetim Kurulu Üyesi Dilaver ERGİN ve Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Denetleme Kurulu Üyesi Yılmaz SEZER tarafından birlikte hazırlanan **İŞ ORTAKLIKLARI** adlı çalışma kaynak niteliğindedir.

Kitabın, meslek camiamıza ve uygulamacılara faydalı olmasını diliyorum. Eğitim serimize gösterilen ilgi ve destekten dolayı meslektaşlarımıza ve stajyerlerimize teşekkürlerimi sunarım.

Uğur BÜYÜKBALKAN
Genel Sekreter

İÇİNDEKİLER

I- GİRİŞ	1
II- TANIM VE İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ	2
III- İŞ ORTAKLIKLARININ ÖZEL HUKUKTAKİ YERİ	6
IV- İŞ ORTAKLIĞININ UNSURLARI	7
A) Ortaklardan En Az Birinin Kurumlar Vergisi Yükümlüsü Olması	7
B) Ortaklığın Belli Bir İş Sonuçlandırmak Üzere Yazılı Bir Sözleşmeyle Kurulmuş Olması	8
C) İş Ortaklığının Konusunun Belli Bir İş Olması	9
D) İşin Birlikte Yapılması ve Belirli Bir Sürede Gerçekleştirilmesi	10
E) İşin Yıllara Yaygın İnşaat, Onarma, Montaj ve Teknik Hizmetler Olması	11
F) İş Ortaklığı ile İşveren Arasında Taahhüt Sözleşmesi Olması	12
G) İşverene Karşı İşin Tamamından Sorumlu Olmak	13
H) İşin Bitiminde Kazancın Paylaşılması	14
D) Yükümlülüğün Sona Erdirilmesi ve Vergisel Yükümlülükler	15
V- İŞ ORTAKLIKLARININ KURULMALARI VE TASFİYELERİ	17
A) Sözleşme	17

B) Ticaret Ünvanı, Tescil ve İlan	18
C) Organlar	18
D) Sermaye	19
E) Ortaklar Arası İlişki ve Temsil	19
F) Kar – Zararın Bölümü ve Tasfiye	20
VI- İŞ ORTAKLIKLARINDA DÖNÜŞÜM	21
VII- İŞ ORTAKLIKLARININ VERGİLENDİRİLMESİ	24
VIII- İŞ ORTAKLIKLARI, KONSORSİYUMLAR VE ADİ ORTAKLIKLAR	26
IX- YABANCI SERMAYELİ İŞ ORTAKLIKLARI	29
A) Kuruluş	29
B) Yatırım İndirimi	30
X- DEĞERLENDİRME	31

I – GİRİŞ;

Bilindiği üzere ülkemizde İnşaat sektörü teknik anlamda yeterliliğini kanıtlamış, ekonominin lokomotifi olma görevini başarı ile yerine getirmektedir. İnşaat firmaları yurt içinde olduğu gibi yurt dışında da ülkemizi başarı ile temsil etmektedirler.

İnşaat ve onarım işleri teknik anlamda olduğu gibi vergilendirilmelerinde de özellik göstermektedirler. Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinin vergilendirilmesinde özel düzenlemeler getirilmiştir. Buna göre yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinde kar ve zarar işin bittiği yıl saptanıp tamamı o yılın geliri sayılarak ilgili yıl beyannamesinde beyan edilir işin bitim tarihi olarak da geçici kabulün düzenlendiği tarih esas alınır.

İnşaat ve onarım işlerinin özellik göstermesi sadece vergilendirilmelerinde değil yapılanma modelinde de karşımıza çıkmaktadır. Yapılan inşaat ve onarım işlerinin büyük ölçekli işler olması, tek bir firmanın teknik bilgi donanım ve makine parkı kapasitesini aşması; bu tür büyük işlerin farklı modellerle yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bunun sonucu olarak birkaç firmanın bir araya gelmesi ile adi ortaklıklar, konsorsiyumlar ve iş ortaklıkları oluşturulmaktadır. Büyük ölçekli inşaat ve onarım işlerinin gerçekleştirilmesi için geliştirilmiş bu modellerin hepsinin kendisine özgü yapılanmaları ve vergilendirilmeleri bulunmaktadır.

Türk vergi mevzuatına 04.12.1985 tarihinde 3239 Sayılı Kanununun 71. maddesi ile girmiş bulunan iş ortaklıkları, Kurumlar Vergisi Yasasına yeni bir yükümlü grubunun eklenmesine neden olmuştur. 01.01.1986 tarihinden itibaren uygulamaya girmiş bulunan iş ortaklıkları yeni bir model olması nedeniyle gerek yapılanmaları gerek ise vergilendirilmelerine ilişkin sorunları da beraberinde getirmiştir. İş ortaklığı modelinin uygulanma-

sının ardından uzun yıllar geçmiş olmasına rağmen yapılanmasında ve vergilendirilmesinde ortaya çıkan sorunlar henüz giderilememiştir.

Hazırlanan bu kitapçıkta yukarıda açıklanan sorunlara çözüm olması niteliğinde iş ortaklıklarının oluşturulmaları ve tasfiyeleri, yabancı sermayeli iş ortaklıklarının oluşturulması ve iş ortaklıklarının vergilendirilmeleri konuları açıklanmaya çalışılacaktır. Bu açıklamaların uygulamacılara yol göstermesi için hazırlandığı, yorumların, görüşlerin yazara ait olduğu ve yazarı bağlayacağı kuşkusuzdur.

II – TANIM VE İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ

İş ortaklığı; İngilizce "Joint Venture " deyiminin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Joint Venture deyiminin sözlük anlamı ortak girişim demektir. Bu nedenle uygulamada iş ortaklığının karşılığı olarak ortak girişim deyiminin kullanıldığı da olmaktadır. Ancak Joint Venture deyimini Türk vergi mevzuatına iş ortaklığı olarak aktarılmış ve bu haliyle mevzuat sistemimize ve Türkçe'ye yerleşmiştir.

İş ortaklıkları Kurumlar Vergisi Yasasının mükerrer 6. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre İş ortaklıkları ; " Kurumlar Vergisi Yasasının 1. maddesinin A,B,C ve D bentlerinde yazılı kurumların (Sermaye şirketleri, Kooperatifler, İktisadi Kamu Müesseseleri, Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler) kendi aralarında, şahıs ortaklıkları veya gerçek kişilerle belli bir işin birlikte yapılmasını birlikte taahhüt etmek ve kazancını paylaşmak amacıyla kurdukları ortaklıklardan vergi dairesinden bu şekilde mükellefiyet tesis edilmesini talep edenler " olarak tanımlanmıştır

Yine aynı Yasa maddesinde iş ortaklıklarının tüzel kişiliklerinin olmamasının, mükellefiyetlerini etkilemeyeceği belirtilmiştir

Kurumlar Vergisi Yasası iş ortaklıkları için bu kısa tanımı yapmakla yetinmiştir. Konu ile ilgili geniş ve ayrıntılı düzenleme 3 Nisan 1986 tarih ve 19067 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 31 Sıra Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile yapılmıştır. Yapılan bu düzenleme ile Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan tanım yinelenerek, 01.01.1986 tarihinden önce kurulan ve adi şirket biçiminde çalışmakta bulunan ortaklıkların diledikleri takdirde tebliğde sayılan unsurları gerçekleştirmeleri koşuluyla iş ortaklığı olarak çalışma gösterebilecekleri belirtilmiştir.

Söz konusu tebliğ ile iş ortaklığında bulunması gereken asgari unsurlar belirtilmiştir. Buna göre kurulacak olan ortaklığın iş ortaklığı sayılabilmesi için en az aşağıda belirtilen unsurları taşıması gerekmektedir

- Ortaklardan en az birinin kurumlar vergisi yükümlüsü olması,
- Ortaklığın belli bir işi sonuçlandırmak üzere yazılı bir sözleşme ile kurulması,
- İş ortaklığının konusunun belli bir iş olması,
- Birlikte yapılacak olan işin belirli bir süre içerisinde gerçekleştirilmesinin öngörülmesi,
- İşin birden fazla takvim yılına yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetler olması,
- İş ortaklığı ile işveren arasında bir taahhüt sözleşmesinin olması,
- Tarafların, birlikte üstlendiği işin, belli bir veya birden fazla bölümünden değil, tamamından işverene karşı sorumlu olmaları,
- İşin bitiminde kazancın paylaşılması,
- Birlikte yapılması öngörülen ve birlikte taahhüt edilen işin bitimi ve Ver-

gi Usul Kanununda belirtilen mükellefiyetle ilgili ödevlerin tamamının yerine getirilmesiyle yükümlülüğün sona ermesi,

İş ortaklıkları ile ilgili en son yasal düzenleme 29 Temmuz 1998 tarih ve 23417 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4369 sayılı Yasa ile yapılmıştır. 4369 sayılı Yasa ile Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan değişiklik ile iş ortaklığı olarak faaliyette bulunmak seçimlik duruma getirilmiştir.

Kurumlar Vergisi Yasasında belirtilen unsurları taşıyan ortaklıkların iş ortaklığı olarak tescil edilmeleri zorunlu iken son yasal düzenleme ile bu zorunluluk kaldırılmış ve iş ortaklığı biçiminde yükümlülük tescili talep edilmesi koşuluna bağlanmıştır.

Yapılan bu değişiklik ile iş ortaklığı tanımına giren ortaklıklardan; isteyenler iş ortaklığı olarak, isteyenler ise adi ortaklık olarak yükümlülüklerini tescil ettirebileceklerdir.

Yine aynı Yasa ile Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 27. Maddeye göre " bu Kanunun yayımı tarihinden önce mükellefiyetlerini iş ortaklığı olarak tesis ettirmiş olan kurumlar, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren 1 ay içinde ilgili vergi dairesine başvurarak bu kanunla değiştirilen mükerrer 6. maddedeki ihtiyarlık hakkından yararlanabilirler " hükmü getirilmiştir.

Kurumlar Vergisi Yasasına eklenen bu geçici madde ile daha önce yükümlülük tesis ettirmiş olan iş ortaklıklarına adi ortaklık statüsüne geçme olanağı yaratılmış ve bu şekilde bir geçiş dönemi sağlanmıştır.

Bize göre bu geçiş süreci; sayıları hızla artan iş ortaklıklarının izleyen bölümlerde açıklanan tıkanmalara engel olmak, onları farklı bir statüye ka-

vuşturmak ve onlara şirketleşmenin yolunu açmak amacıyla getirilmiş bir düzenlemedir.

22 Ağustos 1998 tarih 23441 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 59 Seri Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliğ ile 4369 Sayılı Yasa ile iş ortaklığı kurumunda yapılan değişikliklere açıklık getirilerek mükellefiyet şekli iş ortaklığı olan ortaklıkların 31.08.1998 tarihine değin ilgili vergi daire-sine başvurmak koşuluyla; iş ortaklığı olarak tescil edilmiş bulunan kurumlar vergisi mükellefiyetlerinin silinmesini isteyebilecekleri belirtilmiştir. Yine aynı tebliğ hükümleri ile iş ortaklıklarından adi ortaklığa dönüş sürecinde yerine getirilmesi gereken esaslar belirtilmiştir.

İş ortaklığı iki kişinin veya şirketin kurmuş olduğu sıradan bir birleşme ve ortaklık şekli değildir. Yasa koyucu bu ortaklığın kuruluşunu, çalışma koşullarını, yükümlülük biçimini ve tasfiyesini belirli esaslara bağlamıştır

İş ortaklıkları mevzuat sistemimizde var olan boşluğu doldurmak amacıyla geliştirilmiş bir modeldir. Ülkemizde gerçekleştirilen büyük ölçekli in-şaat, onarma, montaj ve teknik hizmetlerin bir tek kişinin veya bir tek fir-manın teknolojik ve ekonomik birikimini aşması ve bu projelere firmaların riskleri dağıtmak için birlikte katılmak istemesi ve katılmaları bu mөdeli beraberinde getirmiştir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde iş ortaklıklarını; yıl-lara yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetlerin gerçekleştiril-mesi amacıyla kurulmuş, işin yerine getirilmesinde işverene karşı birlikte sorumlu, kurumlar vergisi mükellefi ve tüzel kişiliği bulunmayan ortak-lıklar olarak tanımlamak mümkündür Bütün bu özellikleri nedeniyle iş ortaklıklarını "Tüzel Kişiliği Bulunmayan Şirket " veya "İş Ortaklığı Şir-keti" olarak adlandırmak da mümkündür

III – İŞ ORTAKLIKLARININ ÖZEL HUKUKTAKİ YERİ

Türk Ticaret Yasası kişi şirketleri ile sermaye şirketlerinin kuruluş ve faaliyet esaslarını ayrıntılı olarak düzenlemiştir Buna karşın Türk Ticaret Yasasında iş ortaklığı biçiminde bir örgütlenme modeli öngörülmemiş ve konu ile ilgili yasal bir düzenleme yapılmamıştır. Bunun nedeni iş ortaklığının mevzuat sistemimizdeki boşluğu doldurmak üzere yakın zamanda gündeme gelmesi ve yeni bir uygulama modeli olmasıdır

Borçlar Yasasında da iş ortaklıkları açık bir şekilde düzenlenmemiş olmasına karşın; uygulamada iş ortaklıkları adi şirket statüsünde kabul edilmiştir. Bu nedenle de Borçlar Yasası ile düzenlenmiş bulunan adi şirketlere ait hükümler iş ortaklıkları için de geçerli olacaktır

İş ortaklıklarının kuruluş, çalışma, sermaye ve ortaklar arasındaki ilişki ve tasfiyeleri Borçlar Yasası ile düzenlenmiş adi şirketler statüsündedir.

Adi şirketler, Borçlar Yasasının 520 – 541. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Borçlar Yasasında adi ortaklık, iki veya daha fazla kişinin bir sözleşmeye dayanarak ortak amaca erişmek için emek ve mallarını birleştirilmesi olarak tanımlanmıştır. Adi ortaklığın tüzel kişiliği yoktur. Ortaklar sözleşme de aksi kararlaştırılmadığı sürece üçüncü kişilere karşı olan borçlarından dolayı birlikte sorumludurlar. Bu tanımlamadan anlaşılacağı üzere adi şirketin unsurlarını aşağıda belirtildiği gibi sayabiliriz.

- Sözleşme Unsuru,
- Şahıs Unsuru,
- Amaç Unsuru,
- Sermaye Unsuru,
- Aktif Katılım Unsuru,

Borçlar Yasası hükümlerine göre bir şirketin varolabilmesi için yukarıda sayılan bu beş unsurun oluşması gerekir. Aksi halde adi şirketin varlığından söz edilemez.

IV – İŞ ORTAKLIĞININ UNSURLARI

A) ORTAKLARDAN EN AZ BİRİNİN KURUMLAR VERGİSİ YÜKÜMLÜSÜ OLMASI

İş ortaklıklarında, ortaklardan en az birisinin kurumlar vergisi yükümlüsü olma koşulu öngörülmüştür. Kurumlar vergisi yükümlüleri Kurumlar Vergisi Yasasında beş grup olarak sayılmışlardır Bunlar ;

- Sermaye şirketleri, (Anonim Şirket, Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketler, Limited Şirketler, aynı mahiyetteki yabancı kurumlar)
- Kooperatifler,
- İktisadi Kamu Müesseseleri,
- Dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmeler,
- İş ortaklıklar.

Yasa koyucu iş ortaklıklarının ortaklarından en az birisinin kurumlar vergisi mükellefi olma koşulunu koymuş olmasına ve iş ortaklıklarının da kurumlar vergisi mükellefi olmalarına rağmen, kurulacak bir iş ortaklığına başka bir iş ortaklığı ortak olarak katılamaz. Bu şekil bir ortaklık iş ortaklığının temel yapısına ters düşmektedir Çünkü esas olan iş ortaklığının belirli bir projeyi gerçekleştirmek amacıyla kurulmuş olmasıdır Mevcut iş ortaklığının başka bir iş ortaklığına ortak olarak katılması ise bu amacın gerçekleştirilmesine uygun değildir. Dolayısıyla iş ortaklarının en az birisinin kurumlar vergisi yükümlüsü olma koşulu, iş ortaklıkları dışındaki diğer yükümlüler için geçerlidir.

İş ortaklığının oluşabilmesi için yasa koyucu en az ve en çok ortak sayısını öngörmemiştir. Ancak bir ortaklıktan söz edebilmek için en az iki ortağın olması gerektiği kuşkusuzdur. Dolayısıyla iş ortaklığının oluşması için en az iki ortak gerekli iken en çok ortak sayısının bir üst sınırı bulunmamaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken konu ortaklardan en az birisinin kurumlar vergisi yükümlüsü olmasıdır.

Uygulamada bir kurumlar vergisi yükümlüsünün (pilot firma) yanında birkaç gerçek kişinin katılımıyla oluşturulan iş ortaklıkları ile, bütün ortakları kurumlar vergisi mükellefi olan şirketler topluluğu tarafından oluşturulmuş iş ortaklıklarına da rastlanılmaktadır.

B) ORTAKLIĞIN BELLİ BİR İŞİ SONUÇLANDIRMAK ÜZERE YAZILI BİR SÖZLEŞMEYLE KURULMUŞ OLMASI

Borçlar Yasası adi şirketlerin oluşması için sözleşme koşulu öngörmüş ancak sözleşmenin yazılı olması gerektiği belirtilmemiştir. Ancak Kurumlar Vergisi Yasası, Borçlar Yasasından bir adım daha ileri giderek Borçlar Yasası yönünden adi şirket sayılan iş ortaklıkları sözleşmesinin yazılı olarak yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Ancak uygulamada iş ortaklığı sözleşmeleri sadece yazılı yapılmakla kalmamakta aynı zamanda noter tarafından da onaylanmaktadır. Yasadaki bu hükümden anlaşılacağı üzere, iş ortaklığı sözleşmesinin yazılı bir biçimde yapılması yeter koşul (geçerlilik koşulu), noter tarafından onaylanması ise kanıt koşuludur. Bu nedenle yasa gereği iş ortaklığı sözleşmelerinin yazılı olma koşulu varken, kanıt yükümlülüğü açısından ise noter tarafından onaylanmış olması koşulu aranılmaktadır.

Yazılı olarak yapılması zorunlu olan iş ortaklığı sözleşmesinin belli bir işi sonuçlandırmaya yönelik olarak hazırlanması da gerekmektedir.

C) İŞ ORTAKLIĞININ KONUSUNUN BELLİ BİR İŞ OLMASI

İş ortaklığının unsurları içerisinde yer alan ana unsur iş ortaklığının faaliyet konusunun belirli bir iş olmasıdır. Bu unsur olmadığı takdirde iş ortaklığının varlığından söz edilemez.

İş ortaklığı belirli bir projeyi gerçekleştirmek için kurulur ve projenin tamamlanması ile iş ortaklığı son bulur. İş ortaklığının konusu bir baraj yapımı, sulama kanalları yapımı ve büyük enerji yatırımları olabilir. Yapılacak proje sadece bir idareyi değil aynı zamanda birkaç idareyi de ilgilendirebilir. Yani yapılacak proje bir, ancak proje ile ilgili işveren birden fazla olabilir. Bu durum iş ortaklığının çalışma konusunun belli bir iş olmasına engel oluşturmadığı gibi iş ortaklığı sayısının da işveren sayısı kadar olmasını gerektirmemekte, yani işveren birkaç tane olsa bile iş ortaklığı bir tane olabilmektedir.

Belli bir iş için kurulan iş ortaklığında işverenin birden fazla olması, iş ortaklığının da birden fazla olmasını gerektirmez. Ancak bir işverene karşı muhtelif işlerin yukarıda tanımlanan iş ortaklığı çerçevesinde üstlenilmesi durumunda her iş ayrı bir iş ortaklığının kurulmasını gerektirecektir.

Örneğin; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile BOTAŞ A.Ş. nin birlikte ihaleye çıkardıkları bir dekapaj işi için tek bir iş ortaklığı söz konusudur. İşverenin birden fazla olması (belli bir iş, proje dolayısıyla) iş ortaklığının da birden fazla olmasını gerektirmez. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün ihaleye çıkardığı iki baraj inşaatı dolayısıyla iki ayrı baraj için iki ayrı iş ortaklığının kurulması zorunludur.

İş ortaklığının çalışma konusunun belirli bir proje olması, iş ortaklıklarının süreklilik göstermiş işlemlere ilişkin faaliyetlerde bulunamayacağı anlamındadır. Bu nedenle iş ortaklığı bir baraj inşaatını yapıp bitirebilir ancak

bu barajın işletmeciliği faaliyetinde bulunamaz. İşletmecilik iş ortaklığı ilişkisinin dışındadır.

Sürekli olarak yapılan işler devamlılık gösteren ve aynı nitelikte olan işlerdir. İş ortaklığında esas olan yapılacak işin belli bir iş olmasıdır.

D) İŞİN BİRLİKTEYAPILMASI VE BELİRLİ BİR SÜREDE GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

İş ortaklığında esas olan işin tüm ortaklarca birlikte yapılması ve öngörülen süre içerisinde bitirilmesidir. İş ortaklığı olarak gerçekleştirilen proje iş ortaklığını oluşturan ortaklar tarafından birlikte yapılmaktadır. İşin belirli parçalara ayrılarak her ortağın işin bir bölümünden sorumlu olması düşünülemez. Bir işin gerçekleştirilmesinden tüm ortaklar müştereken sorumludurlar. İş ortaklığında ortakların pay oranlarının önceden belirlenmesi işin bitirilmesinin ardından yapılacak kar dağıtımında önemlidir.

İş ortaklığı tarafından işverene karşı üstlenilen işin belirli bir sürede yerine getirilmesi ise iş ortaklığının belirli bir iş için oluşturulması ve iş bitiminde tasfiye edilmesinin bir sonucudur. Bu nedenle iş ortaklığı olarak gerçekleştirilecek olan projenin belirli bir tarihte başlamasının ve bitirilmesinin öngörülmüş olması koşulu vardır.

İş ortaklığının kuruluşu işverene karşı bir işin üstlenilmesi ile başlamakta bu nedenle işin başlangıç tarihi olarak iş ortaklığı ile işveren tarafından düzenlenen sözleşme tarihi esas alınırken, işin bitim tarihi olarak da ; İş ortaklığı ile gerçekleştirilen projelerin Gelir Vergisi Kanunu 42. madde kapsamında gerçekleştirilen işler olması nedeniyle geçici kabul tarihinin düzenlendiği tarih esas alınır. Dolayısıyla iş ortaklığının ömrü sözleşme ile başlar, geçici kabul tutanağının düzenlenmesi ile son bulur. Ancak, vergi idaresi açısından iş ortaklığının sona ermesi (mükelle-

fiyetinin sona ermesi) işin bitimi ile olmamakta; mükellefiyetle ilgili tüm ödevlerin yerine getirilmesi ile olmaktadır (31 Numaralı kurumlar Vergisi G.T.) Bu sürenin önceden öngörülerek iş ortaklığı sözleşmesinde belirtilmesi zorunludur.

E) İŞİNYILLARA YAYGIN İNŞAAT, ONARMA, MONTAJ ve TEKNİK HİZMETLER OLMASI

Giriş bölümünde de belirtildiği üzere iş ortaklıkları, büyük ölçekli projelerin bir tek kişi veya şirketin teknolojik ve ekonomik birikimlerini aşması nedeniyle gereksinimden doğan özel bir modeldir. Ülkemizde gerçekleştirilen inşaat, onarım ve teknik hizmetlerin büyük ölçekli projelerden oluşması bu modelin yaratılmasında en büyük etkidir.

Kurumlar Vergisi Yasası; iş ortaklığının tanımını açıklarken iş ortaklıklarının çalışma konularına net bir şekilde sınırlama getirmemiştir. Yasa işin birlikte taahhüt edilmesinden söz ederken, konuya ilişkin olarak düzenlenen 31 numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile iş ortaklıklarının faaliyet konusu sınırlandırılarak; iş ortaklıkları tarafından yapılacak işin konusunun yıllara yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetler olması gerektiği belirtilmiştir. Yıllara yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetlerin vergilendirilmesinde G.V.K.nun 42-44 maddeleri ile özel bir durum benimsenmiş iken, yapılan bu düzenleme ile örgütlenme modeli de özel bir düzenlemeye kavuşturulmuştur.

İş ortaklığı modelinin bu konuda mevcut bir boşluğu doldurmak üzere yapılmış bir düzenleme olmasına rağmen Kurumlar Vergisi Yasası ile çalışma alanının sınırlandırılmayıp ilgili tebliğ ile konuya bir açıklama getirilmiş olması dikkat çekicidir. Buradan hareketle daha sonra yasaya gerek kalmaksızın Maliye Bakanlığı tarafından tebliğlerle yapılacak düzenleme sonucu iş ortaklıklarının faaliyet alanları değiştirilebilecek, diğer iş ve iş-

lemeler de iş ortaklıklarının çalışma alanına girecektir

Uygulamada iş ortaklıkları sadece yıllara yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetleri gerçekleştirmek üzere kurulmaktadır. Bunun nedeni ise faaliyet konularının bununla sınırlı tutulmuş olmasındandır Herhangi bir fabrikanın iş ortaklığı olarak kurulup çalıştırılması mümkün değildir

F) İŞ ORTAKLIĞI İLE İŞVEREN ARASINDA TAAHHÜT SÖZLEŞMESİ OLMASI

İş ortaklığı olarak gerçekleştirilecek iş için ilgili işveren ile iş ortaklığı arasında taahhüt sözleşmesinin düzenlenmesi gerekmektedir. Söz konusu sözleşme ile işin ne kadar sürede, hangi koşullarda gerçekleştirileceği, gerçekleştirilmemesi durumunda uygulanacak yaptırım, yapılacak avans ve hakediş ödemelerinin hangi esaslarda olacağı belirtilir.

Sözleşme işveren ve iş ortaklığı tarafından imza edilir. Düzenlenecek sözleşme iş ortaklığını oluşturan ortaklar tarafından ayrı ayrı değil; iş ortaklığı sözleşmesi ile temsil yetkisi verilmiş kişi veya kişilerce imzalanması gerekmektedir. İş ortaklıklarının tüzel kişilikleri bulunmamasına rağmen kendisini oluşturan ortaklardan farklı bir yapıya sahiptir. Bu nedenle de sözleşmenin ortaklar tarafından değil iş ortaklığını temsil eden kişi veya kişiler tarafından imza edilmesi gerekmektedir.

İşveren ve iş ortaklığı arasında düzenlenen sözleşmenin notere onaylatma zorunluluğu bulunmamakla beraber kanıt yükümlüğü açısından yapılan sözleşmeler notere onaylatılmaktadır

Uygulamada sıkça yaşanan sorun, iş ortaklığı ile işveren arasında düzenlenen sözleşmelerin iş ortaklığını temsilen kim tarafından imza edileceğidir. Uygulamada birlik olmaması nedeniyle bazen işverenin veya noterin

istememesi halinde sözleşme iş ortaklığını oluşturan tüm ortaklar tarafından imza edilmektedir. İş ortaklığının ortaklarının sayısının fazla olması durumunda; sözleşmenin tüm ortaklar tarafından ayrı ayrı imzalanması bazen gerçek bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır

Konusu yıllara yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetler olan işin; iş ortaklığına verilme şekli sözleşmenin yapılmasına engel olmamaktadır. Yani iş ister ihale sonucu, ister pazarlık sonucu, ister ülkelerarası anlaşmalar sonucu iş ortaklığına verilmiş olsun, işveren ile iş ortaklığı arasında yukarıda belirtilen koşullarda bir sözleşme düzenlenilmesine engel oluşturmamaktadır.

İşveren ile iş ortaklığı arasında düzenlenen sözleşme, işin hukuki boyutunun tamamlanması ve iş ortaklığının işe başlangıç tarihi olması ve vergisel yükümlülüklerinin de başlangıcı olduğu için önem göstermektedir. Çünkü işveren ile sözleşme imzalanmaksızın işin tarafları ve konusu hukuki bir geçerlik kazanmamaktadır. Aynı zamanda sözleşmenin düzenlenmesi iş ortaklığının vergisel ödevlerini yerine getirmesi için esas alınan başlangıç tarihidir.

G) İŞVERENE KARŞI İŞİN TAMAMINDAN SORUMLU OLMAK

İş ortaklığını oluşturan ortaklar üstlendiği işin tamamının gerçekleştirilmesinden işverene karşı sorumludurlar. Bu sorumluluk iş ortaklığı ve işveren tarafından yapılacak sözleşme ile belirtilir. İşin gerçekleştirilmesinden ortakların tamamının sorumlu olması iş ortaklığının en belirleyici özelliklerinden bir tanesidir. Çünkü işverene karşı işin tamamından bütün ortakların sorumlu olması diğer örgütlenme modelleri ile iş ortaklığını birbirinden ayırır

İş ortaklıklarında işin tamamından tüm ortakların sorumlu olmasına karşın, benzer bir model olan konsorsiyumlarda ortaklar, işin tamamından değil sadece bir bölümünün yapılmasından işverene karşı sorumludur

İş ortaklıklarında ortaklar işin bir bölümünden değil tamamından ve işin tamamlanmasından ortaklaşa ve birlikte sorumludurlar. Bu durum işverenin işin gerçekleşmeme riskine karşı kendisini güvence altına almak ve her hal ve taktirde işin gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla yönelik bir düzenlemedir.

İşveren işin gerçekleştirilmesi için kendisine karşı sorumlu olarak iş ortaklığını almakta, işin bitirilmesini iş ortaklığından talep etmektedir. Bu nedenle iş ortaklığının ortaklarında meydana gelecek bir değişim iş ortaklığının işverene karşı taahhüdünü etkilememekte işin tamamlanılması konusunda kalan ortaklar veya yeni ortaklar birlikte ve ortaklaşa sorumlu olmaktadır.

H) İŞİN BİTİMİNDE KAZANCIN PAYLAŞILMASI

İş ortaklığında işin konusunun belli bir yıllara yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetler işi olması nedeniyle işin bitmesiyle beraber iş ortaklığının da sona ermesi gerekmektedir. İş ortaklığının sona erebilmesi için ise, elde edilen kazancın ortaklar tarafından paylaşılması gerekmektedir.

İş ortaklığında işin bitimi ile beraber kurumlar vergisi beyannamesi verilerek elde edilen kar ve buna isabet eden kurumlar vergisi beyan edilerek ödenir. Kurumlar vergisinin ödenmesinden sonra kalan tutar iş ortaklığının elde ettiği kazançtır. İş ortaklığının sona erdirilebilmesi için vergi sonrası ortaya çıkan ve dağıtılabilir kar olarak adlandırabileceğimiz kazancın ortaklar tarafından paylaşılması gerekmektedir.

Mevcut kazancın paylaşımı yani kar dağıtımı, iş ortaklarının gerçek kişi ortakları için menkul sermaye iradı, tüzel kişiler için ise iştirak kazancı hükmündedir. Dolayısıyla dağıtılacak kar payının yukarıda belirtilen esaslar dahilinde ortaklara dağıtılması gerekmektedir. Kazancın paylaşımı kar dağıtımı kurumlar vergisi ve diğer yasal yükümlükler ödendikten sonra ortakların iş ortaklığında mevcut olan ve iş ortaklığı sözleşmesinde belirtilen payları oranında yapılır.

Burada özen gösterilmesi gereken konu iş ortaklıklarının kurumlar vergisi yükümlüsü olmaları nedeni ile elde edilen kazancın kurumlar vergisi ödendikten sonra paylaşılmasıdır. Kurumlar vergisi ödenmedikçe elde edilen kazanç paylaşılabilir. Kazancın kurumlar vergisinden önce paylaşılması halinde gerçekleştirilen model iş ortaklığı değil adi ortaklık statüsüdür. Çünkü adi ortaklıkta ortaklığın adına tescil ettirilmiş bir kurumlar vergisi yükümlülüğü bulunmamaktadır. İş ortaklıklarının kurumlar vergisi yükümlülüğü bulunması nedeniyle elde edilen kazanç kurumlar vergisinin ödenmesinden sonra paylaşılacaktır.

D) YÜKÜMLÜLÜĞÜN SONA ERDİRİLMESİ VE VERGİSEL YÜKÜMLÜLÜKLER

31 Numaralı Kurumlar Vergisi Tebliğinde; birlikte yapılması öngörülen ve ortaklaşa üstlenilen işin bitimi ve Vergi Usul Yasasında belirtilen yükümlülükle ilgili ödevlerin tamamının yerine getirilmesiyle iş ortaklıklarında yükümlülüğün sona erdirilebileceği belirtilmiştir.

Yine aynı tebliğde iş ortaklıklarında işin konusunun yıllara yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetler olması nedeniyle işin bitiminin G.V.K.nun 44 maddesinde belirtilen esaslar dahilinde yapılacağı belirtilmiştir.

G.V.K.nun 44. madde hükmünde işin bitim tarihi olarak geçici kabul tutanağının düzenlendiği tarih esas alınmıştır Bu madde hükmüne göre geçici kabul tutanağının düzenlenmesi ile iş ortaklığının faaliyeti sona ermektedir. Oysa geçici kabul tutanağının düzenlenmesinden sonra, kesin kabulün düzenlenmesine kadar geçecek süre içerisinde elde edilen gelirlerin ve giderlerin nasıl muhasebeleştirileceği belirtilmemiştir. Çünkü G.V.K.nun 44. maddesi süreklilik gösteren mükellefiyet şekilleri göz önünde bulundurularak düzenlenmiştir. Süreklilik göstermesinden dolayı geçici kabul tutanağından sonra yapılan gelir ve giderlerin izleyen yıl beyan edilmesi mümkündür. Zaten G.V.K.nun 44. maddesinin ikinci fıkrasında işin bitim tarihinden sonra işle ilgili olarak yapılan her türlü giderin ve elde edilen hasılatın bu giderin yapıldığı veya gelirin elde edildiği yıl beyan edileceği esası belirtilmiştir. Oysa iş ortakları sadece bir iş için kurulmuş olmalarından dolayı geçici kabulden sonra elde edilen gelir ve giderin bir sonraki yıl beyan edilmesi teorik olarak mümkün değildir Çünkü Yasa koyucu, iş ortaklığının ömrünü işin bitimine, işin bitimini geçici kabul tutanağına, geçici kabul tutanağını ise; düzenleme tarihine bağlamıştır Dolayısıyla geçici kabul tutanağının düzenlenmesi ile iş ortaklıklarının ömrü bitmektedir.

Uygulamada geçici kabulden sonra elde edilecek gelir ve giderin bir sonraki takvim yılına sarkması halinde, iş ortaklığının tasfiye edilmesi geçici kabulden sonraki gelir ve giderlerin de beyan edilmesinden sonra yapılmaktadır. Böylece vergilendirilmeye ilişkin ortaya çıkan bir sorun gelenek ile aşılmış bulunmaktadır.

Yine 31 numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde iş ortaklıklarının sona ermesinden sonra, yapılacak bir vergi incelemesi veya diğer nedenlerle ortaklık adına tarh olacak vergi ve cezaların birlikte ortaklardan aranacağı belirtilmiştir. Bu durum iş ortaklığının bir açmazı olarak karşımıza çıkmaktadır Özellikle yabancı ortaklı iş ortaklıklarının bir hayli yaygın ol

duğu günümüzde, iş ortaklığının fiilen ve hukuken sona ermesinden sonra yapılacak bir vergi incelemesi ile tarh olunacak vergi ve cezaların, yıllar sonra artık Türkiye ile hiçbir ilgisi kalmayan yabancı ortaktan talep ve tahsil edilmesi tarafımızdan uygulanabilir ve yerinde bir uygulama olarak değerlendirilmemektedir.

V-İŞ ORTAKLIKLARININ OLUŞTURULMASI VE TASFİYELERİ

Bu başlık altında iş ortaklıklarının kuruluş, ünvan, tescil ve ilan, organlar (kurullar), sermaye, temsil, kar ve zararın bölüşümü ve tasfiye konuları açıklanmaya çalışılacaktır

A) SÖZLEŞME

İş ortaklıklarının Borçlar Yasası hükümlerine göre bir sözleşme ile; Kurumlar Vergisi tebliğ hükümlerine göre ise yazılı bir sözleşme ile kurulması zorunludur. Uygulamada sözleşme, yasal bir zorunluluk olmamasına karşın noter tarafından onaylanmaktadır Düzenlenen bu sözleşme ortaklık ana sözleşmesi niteliğinde olup, ortaklar arasındaki her türlü hukuki ilişki bu sözleşme ile belirlenmekte ve uygulamaya konulmaktadır. Hazırlanan bu sözleşme ortaklığın kurumlar vergisi mükellefiyetinin tescilinde de esas oluşturacak ve vergi dairesi müdürlüğüne sunulacaktır.

Bu nedenle ileride doğacak anlaşmazlıklara engel olmak amacıyla hazırlanacak olan ortaklık sözleşmesinde oldukça titiz ve dikkatli olunması gerekmektedir. Ortaklar bu sözleşme ile kendi aralarındaki hak ve yükümlülüklerini, iş ortaklığının nasıl yönetileceğini, iş ortaklığının faaliyet (işin) konusunu, ne kadar sermaye konulacağını belirlerler.

B) TİCARET ÜNVANI, TESCİL ve İLAN

İş ortaklıkları tüzel kişiliklerinin bulunmaması nedeni ile ticaret ünvanı kullanmak zorunda değildirler. Uygulama da iş ortaklıklarının ortaklarının isim ve ünvanlarından kaynaklanan bir unvan kullandıkları görülmektedir. Bu şekilde bir unvan kullanmak, iş ortaklıklarını birbirinden ayırmak ve mevcut ortaklıklarından ayrı bir yapıda olduğunu göstermek açısından önem göstermektedir. Uygulamada kullanılmasına rağmen iş ortaklıklarının ticaret ünvanları Türk Ticaret Yasası hükümlerine uygun olarak ticaret siciline tescil ve ilan ettirilmez.

Ancak iş ortaklıkları tarafından kullanılan ünvan, yasadaki kaynaklanan bir zorlama olmaması ve tescil ve ilan yükümlülüğü bulunmaması nedeniyle gerçek anlamda bir ticaret ünvanı olarak kabul edilemez. Yine aynı şekilde iş ortaklıkları tüzel kişiliklerinin olmaması, ticaret ünvanlarının bulunmaması nedeniyle, ticaret siciline tescil edilmemekte ve dolayısıyla ilan edilmelerine de gerek bulunmamaktadır.

C) ORGANLAR

İş ortaklıklarının oluşumunda yasa koyucu, oluşması zorunlu herhangi bir kurul veya organ belirlememiştir. İş ortaklıklarında doğal olarak ortaklar kurulu oluşmaktadır. Ancak uygulamada iş ortaklığı sözleşmelerine özel hüküm koymak suretiyle, yönetim kurulu, icra komitesi ve genel müdür gibi kurul ve organlar belirlenmekte ve bu kurul ve organların çalışma usul ve esasları da yapılan sözleşme ile netleştirilmektedir.

Böylece yasal zorunluluktan kaynaklanmayan; ortaya çıkan gereksinimi karşılamaya yönelik kurul ve organlar oluşturularak iş ortaklıkları yönetilmektedir. Bu kurul ve organların oluşturulması isteğe bağlıdır.

D) SERMAYE

İş ortaklıklarında asgari sermayenin ne olması gerektiği ve sermayenin nasıl ve hangi süre içerisinde ödenmesi gerektiği konularında yasa koyucu herhangi bir düzenlemede bulunmamıştır. Ancak Borçlar Yasasının adi ortaklıkla ilgili bölümlerinde sermaye olarak nelerin konulabileceği belirtilmiştir. Buna göre nakit, alacaklar, mal ve emek sermaye olarak konulabilmektedir. Buradan hareketle iş ortaklıklarında sermayenin olması gerektiği; ancak konulacak sermayenin asgari ne kadar olacağı, hangi süre içerisinde taahhüt edilip ne zaman ödeneceği konularında bir düzenlemenin yapılmadığı sonucu çıkmaktadır.

Uygulamada iş ortaklığı sözleşmesinde sembolik de olsa bir sermaye ve bu sermayenin ortaklar arasındaki dağılımı gösterilmekte, ancak bu sermaye sadece taahhüt aşamasında kalmakta ortaklar tarafından fiilen ödenmemektedir. İş ortaklığı sözleşmesinin noter onayı sırasında sözleşme üzerinden damga vergisi hesaplanacağı tutarın belli olmaması nedeniyle sözleşmeyi onaylamamakta ve sermayenin sözleşmede belirtilmesini istemektedir. Bu nedenle iş ortaklıklarında sembolik de olsa sermayenin belirlenerek sözleşmeye yazılmasında yarar bulunmaktadır.

E) ORTAKLAR ARASI İLİŞKİ VE TEMSİL

Kurumlar Vergisi Kanunu ve Tebliğlerinde, Türk Ticaret Kanunu hükümlerinde, iş ortaklıklarında ortaklar arası ilişkilerin nasıl düzenleneceği ve iş ortaklıklarının nasıl temsil edileceğine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Daha önce de belirtildiği üzere ülkemiz uygulamasında iş ortaklıkları adi şirket olarak kabul edilmiştir. Adi şirketlerde ortaklar arasındaki ilişkiler ve ortaklığın temsili ise Borçlar Kanununda ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Buna göre iş ortaklıklarında esas olan alınacak bütün kararların oybirliği ile alınmasıdır Oybirliği ile alınacak kararlar tüm ortakların katılımı ve aynı yönde görüş bildirmesi olduğundan alınan kararın sonuçlarından tüm ortaklar ortaklaşa sorumlu tutulabileceklerdir.

Ancak düzenlenecek iş ortaklığı sözleşmesinde alınacak kararların hangi esaslar doğrultusunda alınacağı açıkça belirtilebilir Bu taktirde kararlar oybirliği ile değil sözleşmede belirtildiği üzere alınabilir. Dolayısıyla sözleşmede belirtilmek kaydıyla kararlar oybirliği ile değil oy çokluğu ile alınabilir.

İş ortaklıklarında işlerden tüm ortaklar sorumludur. Dolayısıyla sözleşmede aksi belirtilmediği sürece her ortak iş ortaklığı adına iş ve işlem yapabilir. Ancak düzenlenen sözleşme ile veya ortaklar kurulunun sonradan alacakları karar ile ortaklık işlerinin yönetimi bir veya birkaç ortağa hatta ortak olmayan dışarıdan üçüncü bir kişiye bırakılabilir Bu şekilde belirlenmiş kişinin aldığı kararlar ve yapacağı işlemler tüm ortakları bağlar; ortaklardan herhangi birisi bu karara itiraz ederek kararın kendisini bağlamadığını ileri süremez.

İş ortaklığına yeni bir ortak alınması tüm ortakların onaylamaları koşulu ile olur. Ortaklardan hiçbiri tek başına ortak almaya yetkili değildir. Yine aynı şekilde hiçbir ortak diğer ortakların onayını almaksızın kendi payını başka bir kimseye satamaz. Ortaklardan herhangi biri diğer ortaklardan onay almaksızın kendi payını üçüncü kişilere devrederse, bu üçüncü kişi ortak statüsü kazanamaz.

F) KAR – ZARARIN BÖLÜŞÜMÜ ve TASFİYE

İş ortaklıklarında işin tamamlanması, vergi ve benzeri yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinin ardından elde edilen kar veya zararın bölüşümü ile iş ortaklığının tasfiye edilmesi gerekmektedir

Kurumlar Vergisi Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerinde iş ortaklıklarında kar ve zararın nasıl bölüşüleceği ve hangi esaslar dahilinde tasfiye işlemlerinin gerçekleştirileceği belirtilmemiştir. Borçlar Kanunu hükümleri ile yapılan düzenleme ise iş ortaklığının gereksinimine tam olarak yanıt vermemektedir

İş ortaklığında başta kurumlar vergisi olmak üzere yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinin ardından, sözleşmede belirtilen esaslar ve pay oranları dahilinde elde edilen kar ve zarar ortaklar arasında bölüşülür

Tasfiye; ortaklığın varlıklarının nakde çevrilmesi, alacaklarının tahsil edilip borçlarının ödenmesi, kalan kar veya zararın sözleşme hükümlerine göre ortaklar tarafından paylaşılmasıdır Ortaklığın varlıklarının nakde çevrilmesi, alacaklarının tahsil edilip, borçlarının ödenmesi işlemi belli bir esasa bağlı olmaksızın gerçekleştirilir Elde edilen kar ve zarar da sözleşmede belirtildiği şekilde ortaklara dağıtılır

Borçlar Yasası hükümlerine göre iş ortaklığının tasfiye işlemlerinin tüm ortaklar tarafından yapılması esastır Ancak düzenlenecek sözleşme ile veya sonradan alınacak karar ile tasfiye işlemlerinin bir ortak tarafından veya dışarıdan üçüncü bir kişi tarafından yapılması sağlanabilir

VI – İŞ ORTAKLIKLARINDA DÖNÜŞÜM

Dönüşüm veya nevi değiştirme işlemi işletmenin hukuki yapısının değiştirilmesi, başka bir statü ile faaliyetine devam etmesi anlamındadır.

Dönüşüm işlemleri üç ayrı başlık altında incelenebilir. Bunlar; Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu ve Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak yapılacak dönüşüm işlemleridir.

Gelir Vergisi Kanununun 81. maddesinde üç ayrı devir biçimi belirtilerek; bu madde hükmüne göre yapılacak devirlerin gelir vergisine tabi tutulmayacağı, devir karı hesaplanmayacağı belirtilmiştir. Gelir Vergisi Kanunu hükümlerinde iş ortaklıklarına ilişkin bir devir şekli ve bunun esasları belirtilmemiştir.

Kurumlar Vergisi Kanununda nevi değiştirme işlemleri 37 – 39. madde hükümleriyle düzenlenmiştir. Bu madde hükümlerine uygun olarak yapılacak olan nevi değişikliği işlemleri kurumlar vergisine tabi tutulmaz. İş ortaklıkları kurumlar vergisi mükellefi olmalarına rağmen bu nevi değiştirme hükümlerinde yer almamıştır.

Türk Ticaret Kanununda nevi değiştirme işlemleri ; Nevi Değiştirme başlıklı 152.madde hükmüyle düzenlenmiştir Buna göre "Bir ticaret şirketinin nevinin diğer bir ticaret şirketine nevine çevrilmesi konusunda aksine hüküm olmadıkça yeni şirkete ait kuruluş merasimine tabidir; böylece yeni nevi çevrilen şirket eskisinin devamıdır" hükmü yer almaktadır Bu hükümden de anlaşılacağı üzere Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre nevi değiştirme işlemleri ancak ticaret şirketleri arasında yapılabilir. Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre ticari şirketler ise; kollektif, komandit, limited ve anonim ve şirketlerinden ibarettir. Yani ancak bunlar arasında dönüşüm işlemi yapılabilecektir. İş ortaklıklarında dönüşüm, Türk Ticaret Kanunu hükümleriyle de düzenlenmemiştir.

Borçlar Kanunu hükümlerinde ise; dönüşüme ilişkin herhangi bir bilgi bulunmamaktadır

Dolayısıyla dönüşümün esaslarını belirleyen üç ayrı kanunda da iş ortaklıklarında dönüşüm düzenlenmemiştir. İş ortaklıkları tüzel kişiliklerinin bulunmaması ve ticari şirket olmamaları nedeniyle başka bir hukuki yapıya dönüşemezler. Bu konu iş ortaklığı modelinin mevzuat sistemimize ye-

ni girmiş olması sebebiyle Kanun koyucunun bu modeli öngöremediği şeklinde açıklanabilir ise de; esas olan dönüşümün iş ortaklığının unsurları ile çelişmesidir. Çünkü iş ortaklıkları sadece bir iş için kurulmakta ve iş bitiminde tasfiye edilmektedir. Dolayısıyla iş ortaklığı süreklilik göstermek üzere kurulmaktadır. Ancak iş ortaklığının dönüşüm yolu ile başka bir hukuki yapıya kavuşması süreklilik göstermesini sağlayacaktır. Bu durum ise iş ortaklıklarının varolma sebebi ile çelişmektedir. Bize göre Kanun koyucunun iş ortaklığının dönüşümüne engel olması iş ortaklıklarının süreklilik göstermesine engel olmak içindir.

Ancak 4369 sayılı Yasa ile Kurumlar Vergisi Kanunda yapılan değişikliklerle iş ortaklığı olarak faaliyette bulunmak ihtiyari hale gelmiş ve geçici madde ile yapılan düzenleme ile kısa bir süre için de olsa iş ortaklıklarına adi ortaklık statüsüne dönüşme hakkı verilmiştir. Daha sonra da çıkarılan 59 seri numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile konunun uygulamaya yönelik esasları belirlenmiştir. Yapılan bu yasal düzenleme ile iş ortaklıklarına 29.07.1998 –31.08.1998 tarihleri arasında adi ortaklık statüsüne dönüşme olanağı verilmiştir.

Bize göre bu düzenleme uygulamada iş ortaklıkları konusunda var olan tıkanıkların aşılması amacıyla getirilmiştir. Uygulamada iş ortaklıkları son yıllarda gerçekleştirilen büyük yatırımlar nedeniyle çok büyük boyutlara ulaşmış bulunmaktadır. İş ortaklıklarının mevcut makine parklarının yüksek rakamlara ulaşması, işin bitirilmesi ile birlikte iş ortaklıklarının tüm varlıklarının satılacak olması ve tasfiyesi konusunda yaşanan belirsizlikler nedeniyle iş ortaklıklarına geçici bir süre ile de olsa şirketleşme yolu açılmış, uzun yıllardır faaliyetine devam eden iş ortaklıklarının şirket halinde faaliyetlerine devam etme olanağı verilmiştir.

VII – İŞ ORTAKLIKLARININ VERGİLENDİRİLMESİ

İş ortaklıkları da diğer vergi yükümlüleri gibi işe başlamadan önce ilgili vergi dairesine başvurarak kurumlar vergisi mükellefiyeti oluştururlar. Kuruluş sözleşmesinde gösterilen merkez veya iş merkezinin bulunduğu yer vergi dairesi, iş ortaklığı için yetkili vergi dairesi olmaktadır. Mükellefiyetin bu vergi dairesine yapılması gerekmektedir. Vergi dairesi kendisine yapılan başvuruyu inceler ve uygun görmesi halinde mükellefiyet tescilini yapar. Mükellefiyet tescilinin yapılabilmesi için iş ortaklığı sözleşmesinin vergi dairesine sunulması gerekmektedir. Vergi dairesinde yükümlülük tescil edildiği aynı gün kullanılması zorunlu olan yasal defterlerin de notere onaylatılması gerekmektedir.

İş ortaklıklarında diğer konularda olduğu gibi bu konuda da sorunlar yaşanmaktadır. Vergi Usul Yasası hükümlerine göre işe başlama bildirimlerinin işe başlamadan önce yapılması gerekmektedir. Oysa iş ortaklıkları bir işin gerçekleştirilmesi için kurulmaktadır. O işi yapacakları ise ancak işveren ile sözleşme imzalamalarının ardından sonuçlanmakta ve hukuki geçerlilik kazanmaktadır. Ancak vergi yükümlülüğü açısından iş ortaklığının işveren idare ile sözleşme yapmadan önce vergi dairesine işe başlamayı bildirmesi gerekmektedir. İşveren ile sözleşmenin yapılmasının ardından bildirilmesi halinde işe başlamayı geç bildirimden dolayı vergi dairesince usulsüzlük cezası kesilmektedir. Uygulamadaki bu yanlışlığın tebliğ açıklaması ile düzeleceğine inanıyoruz. Sözleşmenin taraflarca imzalandığı gün, defter onayları notere yaptırılabilirdir.

Uygulamada vergi dairesi yükümlülük tescili için iş ortaklığı sözleşmesini aramakta ve işin bu ortaklık tarafından gerçekleştirileceğine ilişkin bir yazıyı işverenden getirmesi iş ortaklığı yetkilisinden istenmektedir. Ancak hukuki tarafı tamamlanmadan yani; işveren ile yazılı sözleşme olmaksızın iş ortaklığının yükümlülük tescilini yapmaktadır.

İş ortaklıklarında tüm vergiler iş ortaklığı adına doğar ve ödenir İş ortaklıkları kurumlar vergisi yükümlüdürler. Tam mükellef olarak vergilendirilirler. Kar veya zarar iş ortaklığı adına hesaplanır İş ortaklığının tüzel kişilikleri bulunmamasına rağmen; vergi idaresince vergi mükellefi ve vergi sorumlusu olarak varlığı kabul edilmektedir Yani iş ortaklıklarının vergilendirilmesi, kendisini oluşturan ortakların dışında gerçekleşmektedir. Vergi idaresi vergilendirme açısından iş ortaklığını esas almakta, ortaklarla ayrı ayrı ilgilenmemektedir.

İş ortaklığında KDV mükellefiyeti de iş ortaklığı adına tescil edilmektedir

Yine aynı şekilde gelir vergisi stopaj sorumluluğu da iş ortaklığı adına gerçekleştirilmektedir.

İş ortaklıkları G.V.K. 42. madde kapsamında iş yaptıklarından dolayı almış oldukları hakediş ve avanslar G.V.K. 94/3. madde hükmü gereğince % 5 oranında gelir vergisi stopajına tabidir

214 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile iş ortaklıklarının yeniden değerlendirme yapamayacakları belirtilmiş ise de; daha sonra çıkarılan 231 sıra numaralı tebliğ ile iş ortaklıklarının da yeniden değerlendirme yapabilecekleri belirtilmiştir.

İş ortaklıkları kurumlar vergisi yükümlüsü olmaları sıfatı ile yatırım teşvik belgesine dayanarak yatırım indirimden yararlanabilirler Ayrıca çıkarılan teşvik tebliğlerinde iş ortaklıklarının yatırım indirimden yararlanacakları açıkça belirtilmiştir.

İş ortaklığının gerçek kişi ortaklarının elde ettikleri kar payları G.VK. hükümlerine göre menkul sermaye iradı olarak kabul edilmiştir. Bu nedenle gerçek kişi ortaklar tarafından elde edilen menkul sermaye iradının genel

esaslar dahilinde beyan edilerek vergisinin ödeneceği açıktır. Ancak kurum ortakların elde ettiği kar payları iştirak kazancı hükmünde olması nedeniyle, ayrıca vergiye tabi tutulmayacaktır.

VIII – İŞ ORTAKLIKLARI, KONSORSİYUMLAR VE ADİ ORTAKLIKLAR

Uygulamada birbirleri ile olan benzerlikleri nedeniyle aynı anlamda kullanılan ve yorumlanan bu üç model çeşitli yönleriyle – özellikle vergilendirilmelerinde – farklılıklar göstermektedirler. Bu üç modelin her biri ayrı bir örgütlenme modeli, ortaklık modeli olmakta, tek ortak özellikleri hiçbirisinin tüzel kişiliğinin olmamasıdır.

İş ortaklıklarını; yıllara yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla kurulmuş, işin yerine getirilmesinde işverene karşı ortaklaşa sorumlu, kurumlar vergisi yükümlüsü ve tüzel kişiliği bulunmayan ortaklıklar olarak tanımlamıştık.

Konsorsiyumlar (İş Arkadaşlığı) da iş ortaklıklarında olduğu gibi, yıllara yaygın inşaat, onarma, montaj ve teknik hizmetler kapsamındaki projelerin gerçekleştirilmesi amacıyla oluşturulmuş bir modeldir. Konsorsiyumlar ortaklık olmamasına rağmen, uygulamada ortaklık olarak bilinmekte ve bu şekilde adlandırılmaktadırlar. Oysa konsorsiyum iş ortaklığında olduğu gibi bir işin ortak yapılması değil, bir işin birlikte yapılmasıdır. Yani iş arkadaşlığıdır.

Konsorsiyumda her firma projede üstlenmiş olduğu görevi diğer firmalardan bağımsız olarak kendisi yerine getirmekte bu iş nedeniyle risk ve sorumluluğu kendisi üstlenmektedir. Riski ve sorumluluğu kendisi üstlendiği için elde ettiği kazancı kendisine aittir. Kazancı diğer firmalarla bölüşmek zorunluluğu yoktur.

Konsorsiyum modelinin anlam ve işlevini en iyi " İş Arkadaşlığı " de-
yimi açıklamaktadır İş ortaklaşa değil birlikte yapılmaktadır.

Konsorsiyumda işi birlikte yapan firmaların işverene karşı üstlendiği işler ayrı ayrı belirtilmiştir. Her firma işin sadece bir bölümünün yapılmasından idareye karşı sorumludur. Her ortak kendi sorumluluğunu yerine getirip işverenden tahsilatını yapar diğer ortakların sorumluluklarını yerine getir memesi onu etkilemez. Elde ettiği geliri kendisi beyan eder ve doğan ver-
gisini öder.

Bu açıklamalar ışığında konsorsiyumlar;" her ortağın belli bir işin ayrı bö-
lümünün yapımını taahhüt ettiği, taahhüt ettiği bölümün işlerinin bedelini tahsil ettiği ve kazancını paylaşmadığı ortaklıklar " şeklinde tanımlanabi-
lir.

Konsorsiyumlarda hiçbir şekilde ortaklık adına vergi doğmamakta tüm vergiler firmaların adına doğmakta ve ödenmektedir.

Konsorsiyumlarda işveren ile yapılan sözleşmede her bir ortağın yapacağı işin taahhüt sözleşmesinde belirtilmesi zorunludur. Ancak iş ortaklığı olarak kurulan ve taahhüt sözleşmesinde belirtilmemekle beraber ortakla-
rın kendi aralarında yapacakları sözleşme ile her ortağın yapacağı işin be-
lirlenmesi ve işveren tarafından da bu sözleşmenin kabul edilmesi halin-
de mevcut ortaklığın iş ortaklığı değil konsorsiyum olarak adlandırılması gerekmektedir.

Örneğin; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ait bir baraj yapımında or-
takların tamamının işin tamamından sorumlu olması halinde ortaya çıkan ortaklık iş ortaklığıdır Ancak aynı baraj işinin aynı ortaklarca ; ortakların birisinin harfiyat işlerinden diğerinin dolgu işlerinden diğerinin ise sula -
ma kanallarından sorumlu olarak gerçekleştirilmesi halinde oluşan ortaklık

(birliktelik) konsorsiyumdur. Baraj işinin idareden iş ortaklığı olarak alınmasının ardından daha sonra ortaklarca yukarıda açıklanıldığı şekilde bölümlenmesi ve bunun idare tarafından kabul edilmesi halinde mevcut iş ortaklığı kalmayarak konsorsiyum oluşturulmuş olacaktır.

Adi ortaklıklar Borçlar Kanunu hükümlerine göre düzenlenmiş eski ortaklık şeklidir. Adi ortaklıklar sadece yıllara yaygın inşaat ve onarma işlerini gerçekleştirmek için değil, her türlü konuda faaliyet göstermek üzere kurulabilirler. Yıllara yaygın inşaat ve onarma işleri kapsamında pek kullanılan bir model değildir.

Adi ortaklıkta da üstlenilen iş ortaklaşa yapılmakta ve işverene karşı birlikte sorumluluk esası bulunmaktadır. Ancak elde edilen kazanç vergilendirilmeksizin paylaşılır ve adi ortaklığın süresi sadece bir iş ile sınırlıdır, süreklilik gösterir.

Yasa koyucu bu üç ortaklık modelinin vergilendirilmesinde farklı standartlar benimsemiştir. Vergi idaresi iş ortaklığı modelinde iş ortaklığını esas almakta, ortaklar ile ilgilenmemekte tüm vergiler iş ortaklığı adına tahakkuk ve tahsil edilmekte iken; konsorsiyumlarda vergi idaresi ortaklığı hiçbir şekilde sorumlu almamakta tüm vergiler ortaklar adına tahakkuk ve tahsil edilmektedir. Diğer taraftan adi ortaklıklarda karma bir yöntem benimseyerek, katma değer vergisi ve muhtasar yönünden ortaklığı esas almakta, kurumlar (Gelir) vergisi yönünden ise; ortakları sorumlu alıp tahakkuk ve tahsilat ortaklardan yapılmaktadır.

Yukarıda açıklanıldığı üzere her üç model de esas itibarıyla birbirine yakın olmakla beraber başta vergilendirilmeleri ve ortaklar arasındaki ilişkiler açısından farklılıklar içermektedir.

IX – YABANCI SERMAYELİ İŞ ORTAKLIKLARI

A) KURULUŞ; Bilindiği üzere ülkemizde Yabancı Sermayenin Faaliyet göstermesi; 18.01.1954 tarih ve 6224 Sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ve bu Kanun hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş Yabancı Sermaye Çerçeve Kararları ile yönlendirilmektedir. Yapılan bu yasal düzenlemeler çerçevesinde yabancı sermayenin ülkemizde faaliyet göstermesi Hazine Müsteşarlığının iznine tabi bulunmaktadır

Dışarıda yerleşik kişi ve kuruluşların (yabancı sermayenin) Türkiye’de yatırım yapmak ve ticari faaliyette bulunmak üzere Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre anonim veya limited şirket kurmak, şube açmak, Türkiye’de mevcut şirketlere ortak olmak veya pay almak ve irtibat bürosu kurmak için Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü’ne başvurarak izin almaları gerekmektedir. Yani yabancı sermayenin ülkemizdeki her türlü faaliyeti Hazine Müsteşarlığının iznine tabi tutulmuştur.

İlgili mevzuat hükümleri yabancı sermayenin Türkiye’de pay senedi alım satımını bile belirli esasları bağlamış ve Hazine Müsteşarlığının iznine tabi tutmuş iken iş ortaklıklarının oluşturmasına ilişkin hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Yabancı sermaye mevzuatında iş ortaklıkları ile ilgili düzenleme yapılmamış olmasının nedeni büyük bir olasılıkla bu modelin yeni oluşturulmuş olması ve yabancı sermaye mevzuatının sonradan revize edilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Yabancı sermaye mevzuatında iş ortaklıklarının düzenlenmemiş olması nedeniyle yabancı sermayeli iş ortaklıklarının oluşturulmasında, yabancı sermayenin Türkiye’deki faaliyeti için izin alınmasına gerek bulunmamaktadır. Bu durum aslında mevzuat sistemimizde yer alan boşluktan kaynaklanmaktadır. Tersine Kanun koyucunun bu durumu isteyerek yaratmış olduğu düşünülemez. Çünkü iş ortaklıklarının zaman içerisinde yüklenmiş oldukları ekonomik işlev sermaye şirketlerinin üstünde gerçekleşmektedir.

Uygulamada da ortaklarından bir veya birkaçı yabancı sermayeli şirket olan iş ortaklıklarının oluşumu için Hazine Müsteşarlığından izin alınmakta; doğrudan doğruya vergi dairesine başvurularak yükümlülük tesis edilmektedir. Yabancı ortaklı iş ortaklıklarının kurulma prosedürü de, diğer iş ortaklıklarının kuruluş prosedürü ile aynı olarak gerçekleştirilmektedir.

Yabancı ortaklı iş ortaklıklarında işin tamamlanması ile vergi ve diğer yasal yükümlülüklerin tamamlanmasının ardından mevcut kar paylaşılacaktır, yabancı sermayeli ortak kendi payına düşen kar payını kendi ülkesine götürmektedir. Kar dağıtımında mükerrer vergilendirmeye engel olunması amacıyla iş ortaklığı olarak kurumlar vergisi ödenmesinin ardından, yabancı ortağın payına düşen kar payı ayrıca vergilendirilmemektedir. Çünkü ilgili firma için bu kazanç iştirak hissesi niteliğindedir.

B) YATIRIM İNDİRİMİ;Önceki bölümlerde de belirtildiği gibi iş ortaklıkları yatırım teşvik belgesine dayanarak yatırım indiriminden yararlanabilmektedirler.

Yatırım indirimi Hazine Müsteşarlığı tarafından verilmekte olan Yatırım Teşvik Belgesine dayanarak yapılmaktadır. Hazine Müsteşarlığı tamamının yerli ortaklardan oluştuğu iş ortaklıklarına yatırım teşvik belgesini vermekte iken yabancı ortaklı iş ortaklıkları adına yatırım teşvik belgesi verilmesi konusunda belirsizlikler yaşanmaktadır. Uygulamada Hazine Müsteşarlığı yabancı sermayeli ortağın payına göre durumu değerlendirmekte ve yabancı ortağın payının düşük olması halinde iş ortaklığı adına yatırım teşvik belgesi vermekte iken; yabancı ortağın payının yüksek olması halinde yine iş ortaklığı adına teşvik belgesi vermekte ancak bu defa yabancı ortağın payını vermiş olduğu yatırım teşvik belgesinden düşmektedir. Yani fiili olarak yabancı ortağı yatırım indiriminden yararlandırılmaktadır. Bu durum aynı işi yapan firmalar arası haksız rekabeti oluşturmaktadır.

Yine aynı şekilde tüm ortaklarının yerli ortaklardan oluştuğu iş ortaklıkları teşvik mevzuatı hükümlerine uygun olarak " İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetler " için Damga Resim Harç İstisna Belgesi almakta ve istisnadan yararlanmaktadırlar. Ancak yabancı ortaklı iş ortaklıkları bu kapsamda Damga Resim ve Harç İstisna Belgesi alamamakta ve istisnadan faydalanamamaktadırlar.

95 / 7 no.lu İhracatı Teşvik Tebliğinin 34 / a – 3 maddesi hükmünde ihracat ve döviz kazandırıcı faaliyetlerde bulunan firmaların , yerli ve yabancı firmaların ortaklığı şeklinde olmaları halinde yerli firmaya kendi faaliyeti oranında; yabancı firmaya ise , yabancı firmanın bu işte kullanacağı mal ve malzemeyi üreten yerli imalatçı firmaların (iş i taahhüt eden firmalar dahil), üreterek yapacakları satış ve teslimler için istisna belgesi verileceği belirtilmiştir.

Anılan tebliğ hükmü nedeniyle Damga Resim Harç İstisna Belgesi Hazine Müsteşarlığı tarafından yabancı ortaklı iş ortaklığı için yabancı ortağın payını düşerek iş ortaklığı adına verilmekte veya bunun yerine yerli ortaklara iş ortaklığındaki hisseleri oranında ayrı ayrı verilmektedir.Burada sonuç değişmemekte her iki halde de yabancı ortak bu istisnadan faydalanmamaktadır

X –DEĞERLENDİRME

Türk vergi mevzuatına 1985 yılında Kurumlar Vergisi Yasası ile girmiş bulunan iş ortakları, tamamen ülke koşullarından kaynaklanan gereksinimleri karşılamak için geliştirilmiş bir model olma özelliği göstermektedir. İş ortaklığı modeli yeni oluşturulmuş olması nedeniyle yakın ilişki içinde olduğu Türk Ticaret Yasası ve Borçlar Yasası gibi yasalarda tam olarak yerini alamamıştır Kurumlar Vergisinin asıl mükellef grupları sermaye şirketleridir. Kurumlar Vergisi Yasasının 1. maddesinde yer alan bu

sermaye şirketlerine yasanın bütünü içinde, tasfiye, örtülü kazanç dağıtımı, örtülü sermaye, yeniden değerlendirme oluşturulması gibi bellilere, olanaklara yer verilmiştir. İş ortaklıkları kurumlar vergisi yükümlüsü sayılınca, sermaye şirketleri biçimindeki yükümlülerine getirilen bu olanaklar karşısındaki durumu, çözümü gereken bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak yasada iş ortaklıklarına özel bir ayırım uygulanmadığından anılan hükümlere bağlı olacağı anlayışı ortaya çıkmaktadır. İş ortaklıklarının yapıları ve yükümlülük biçimleri de farklıdır. İşte hem Kurumlar Vergisi Yasası hem de diğer yasalarda tam yerine oturmayan iş ortaklığı modeli uygulamada birçok sorunları da beraberinde getirmektedir. Karşılaşılan bu sorunların bir kısmı yasal bir dayanak olmaksızın uygulamada ortaya çıkan sorunlara getirilen çözümlerle giderilmiş ise de çözüm bekleyen bazı sorunlar hala bulunmaktadır.

Bu nedenle, yasal bir dayanak olmaksızın çözüme kavuşturulmuş sorunlar ile halen devam eden sorunların hazırlanacak çalışma ile yasal bir zemine oturtulması, bu konuda ortaya çıkan duraksamaların giderilmesine büyük katkı sağlayacağı gibi iş ortaklığı modelinin önünü açacak ve gelişimine katkı sağlayacaktır.

Uygulamada ortaya çıkan sorunlara rağmen iş ortaklığı modeli ülkemizde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu güne kadar olduğu gibi bundan sonra da ülkemiz ekonomisinde lokomotif olma işlevinin inşaat sektörüne verilmiş olması, enerji sektöründe yapılan ve yapılmakta olan dev projelerle, iş ortaklıklarının ilerleyen yıllarda daha da artarak uygulanacağı sonucunu ortaya koymaktadır.

Son alman ekonomik kararların piyasalarda tam olarak uygulanmasıyla ve oturmasıyla 2000 Türkiye'inde mevduat ve repodaki birikimlerin, üzerine yatırma yöneleceği, yabancı sermayeli şirketlerin ülkemizde yapacağı yatırımların artacağı ve deprem nedeniyle büyük zarar görmüş kentlerin

yeniden inşaa edileceği düşünülecek olursa, iş ortaklığı modeline duyulan gereksinim ve ülkemizde sağlayacağı ekonomik katkı daha rahat değerlendirilebilecektir.

Bütün bu göstergeler iş ortaklığı modeline olan talebin artacağı yönündedir. Bu nedenle yapılacak yasal düzenlemelerin bir an önce yapılmasının yerinde olacağı kanısındayız.

..... PROJESİ
Yapımına İlişkin
.....
İŞ ORTAKLIĞI
(Joint Venture)
SÖZLEŞMESİ

MADDE 1- TARAFLAR :

Bir taraftan
/.....adresinde bulunan ile
(aşağıda kısaca olarak anılacaktır) diğer taraftan
..... adresinde oturan
(aşağıda kısaca olarak alınacaktır) ve
..... adresinde oturan
..... (aşağıda kısaca olarak alınacaktır)
arasında aşağıda belirtilen koşullar dahilinde bu protokolü iş ortaklığı ola-
rak imzalamışlardır.

MADDE 2- ÜNVANI :

Ortaklığın Ünvanı İŞ ORTAKLIĞI' dır. Bundan böyle
işbu Sözleşme' de İş Ortaklığı'ndan "Ortaklık" veya "....." olarak
anılacaktır.

MADDE 3- ORTAKLIĞIN ADRESİ:

Ortaklığın adresidır

MADDE 4- KONUSU VE AMAÇ:

İşbu Ortaklık Sözleşmesi, Projesi'nin anahtar teslimi olarak yapılması işidir

MADDE 5- ORTAKLIĞIN SERMAYESİ VE PAY ORANLARI:

Sermaye-TL.(.....Türk Lirası).'dir.

Tarafların ortaklıktaki payları, hakları, yükümlülükleri, kar ve zarara katılma payları aşağıda belirtilmiştir:

<u>Ünvanı</u>	<u>Pay Oranı %</u>
.....
.....
.....

Tarafların iş ile ilgili mali ve teknik katkıları da yukarıda belirtilen payları oranında olacaktır

MADDE 6- TEMİNAT VE KEFALETLER:

Projenin gerektirdiği banka avans teminatı, kati teminat, garanti teminatı, vs gibi her türlü teminat İş Ortaklığınca sağlanacaktır. Taraflar bu teminatları gerektireceği kefaletleri payları oranında karşılayacaklardır.

MADDE 7- ORTAKLIĞIN İDARESİ:

Ortaklık, oluşturulacak Yönetim Kurulu, İcra Komitesi ve bunların atacağı alt birimler tarafından yönetilir.

7.1 Yönetim Kurulu

7.1.1. Yönetim Kurulu, Sözleşme gereği olan işlerin ve tüm Ortak Girişim faaliyetlerinin genel yönetim kararlarını alır

7.1.2. Yönetim Kurulu, kararlarını, oybirliği ile alır Oybirliği sağlanamazsa., kurul, konuyu, ilk toplantıdan en geç üç (3) gün sonra yapılacak toplantıda yeniden inceler ve oybirliği ile alır

7.1.3. Yönetim Kurulu' nca alınan tüm kararlar tarafları bağlayıcıdır kayda geçirilir ve toplantı sonunda imzalanır Toplantı başkanı tamamlanan görüşme tutanaklarının asıllarını alıkoarve suretlerini toplantıdan en geç bir iş günü sonra taraflara gönderir.

7.1.4. Kurul gerekli olduğunda hemen toplanır, ancak normal zamanlarda üç (3) ayda bir toplanır

7.1.5. Ortaklığın ilk Yönetim Kurulu Üyeleri olarak 'yi temsilen , 'yi temsilen , temsilen atanmışlardır Bu ilk üyeler görevlerini proje süresince yapacaklardır

7.2 İcra Komitesi

7.2.1 İcra Komitesi üç üyeden oluşmakta olup, üyeleri Yönetim kurulu tarafından seçilecektir. Üyeler, tarafları temsilen bulunacak olup her ortağı temsilen bir kişi komitede yer alacaktır. Bu üç üye İş Ortaklığı' nı temsil ve ilzam edecektir.

7.2.2.İcra Komitesi, projenin yerine getirilmesi ile ilgili her türlü karar, önlemi almak ve yerine getirmekle yetkili ve yükümlüdür.

7.2.3. İcra Komitesi kararları icra komitesi tarafından uygulanacaktır

7.2.4. İcra Komitesi kararlarını oy birliği ile alacaktır Eğer oy birliği sağlanamaz ise konu Yönetim Kurulu tarafından incelenecektir

7.2.5. İcra Komitesi Ortaklığın Merkez Bürosunu Ankara' da ve şantiye bürolarını ise gerekli olduğu zaman ve yerde kuracaktır

MADDE 8- ORTAKLIĞIN TEMSİL VE İLZAMI :

Ortaklığın her türlü iş ve işlemlerini takip, tedbir ve sonuçlandırmaya, ortaklık namına her nevi gayrimenkul, mal ve kıymetler, motorlu nakil vasıtaları, makine teçhizat ve diğer malzemeleri satın almaya, leh veya aleyh te ipotek tesis ve kabule şirket adına, poliçe, çek ve diğer kambiyo senetleri ile her türlü sözleşme, taahhütname, beyanname, muvafakat name, rehin ve terkin senetleri ve kontur garantileri imzalamaya, bunları yenileme, tecdit ve bozmaya, şirketin tahakkuk etmiş ve edecek her türlü hak, istihkak ve alacaklarını genel olarak talep, tahsil ve ahzu kabza, sulh ve ibraya, alacakları temlik ve ciro etmeye, ortaklık adına bankalarda her türlü hesap ve kredileri açtırmaya, teminat mektupları almaya, hesap ve kredilerden dilediği miktarda para çekmeye, hesapları kapattırmaya, ortaklık adına ihalelere katılmaya, taahhütleri vermeye, taahhüt konusu işi ifa ve ikmale, ihalesi yapılmış ve bankaları üzerinde kalan işleri devir almaya, her türlü devir taahhüt ve işlemlerinde bulunmaya, davalar ikame etmeye, ortaklık işlerini ve işlemlerin yürütülmesi konusunda üçüncü kişileri ve -kil ve azle, özetle ortaklığı her konuda temsil ve ilzama veya başkalarını görevlendirmeye 'yı temsilen 'ın ortaklık kaşesi altına atacağı imza ile birlikte yi temsilen veya 'yi temsilen 'nun en az birinin atacakları imzaları ile yetkili kılınmışlardır.

MADDE 9- TARAFLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Taraflar, işverene ve üçüncü şahıslara karşı, ancak işbu anlaşma ve sözleşmeden doğan veya her koşulda bunlara ilişkin yükümlülüklerden dolayı ayrı ayrı veya ortaklaşa sorumludur

İşe ait muhasebe kayıtları, vergi, sigorta ve resmi işlemler İş Ortaklığı adına onaylatılacak yasal defterler üzerinden Türkçe tutulacaktır.

Taraflar işbu sözleşmenin 4. Maddesinde belirtilen işin başlangıcından bitimine kadar her türlü teknik ve finansman katılımlarını payları oranında yerine getireceklerdir.

MADDE 10- KAR/ZARARIN SAPTANMASI VE DAĞITIMI :

Taraflar iş ile ilgili malzeme, işçilik, yasaya uygun zarar ziyan ve tazminatlar, vergi sair harç ve cezalar ile işte kullanılan makine ve teçhizatların amortismanları vs. giderler tahakkuk eden istihkaktan çıkarıldıktan sonra ortaklığın kazancını belirleyeceklerdir Net Kar/Zarar ; T.C. Hükümeti vergi ve sair mevzuatları çerçevesinde tahakkuk ettirilecek vergilerden sonra iş bitiminde payları oranında ortaklara dağıtılacaktır

MADDE 11- ORTAKLIĞIN SÜRESİ :

Ortaklık, işbu anlaşma tüm İş Ortaklığı ortakları tarafından imzalandıktan sonra yürürlüğe girer ve Ortaklığın süresi Madde 4' de belirtilen işin bitimine kadardır

Ortaklık aşağıdaki hallerde sona erer;

Sözleşmedeki işlerin Ortaklık tarafından bitirilmesi ve Ortaklığın ve bütün

ortaklarının işbu anlaşma gereği olan tüm yasal ve kontraktüel yükümlülüklerini yerine getirmesi,

Bazı başka nedenlerle Ortakların ittifakla karar alarak Ortaklığı sona erdirmeye karar vermesi.

MADDE 12- ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ VE TAHKİM

Taraflar tüm olası anlaşmazlıkları dostça çözümlenmek üzere gereken tüm önlemleri alır. Dostça çözüme ulaşmanın olanaksız olması halinde, taraflar arasında işbu Anlaşmaya ilişkin anlaşmazlık ve uyuşmazlıklar Tahkim tabi olur. Tahkim yeri'in,şehridir.

Tahkim, Birleşmiş Milletler Komisyonu' nun Uluslararası Ticaret Hukuku (UNICTRAL) kural ve yöntemlerine göre yapılır

MADDE 13- GİZLİLİK :

Ortaklığın her bir ortağı, diğer ortaklara ait tüm ticari ve teknik bilgileri kesinlikle gizli tutacaktır.

Ortaklığı oluşturan taraflar bu Anlaşma ile ilgili olarak aldığı herhangi bir döküman, çizim veya diğer bilgiler sadece işbu anlaşmanın yürütülmesi için kullanılır

İş Ortaklığı, İşbu Anlaşmanın yapılmasında yardım sağlayacak veya bir başka yolla yardım edecek herhangi bir kimseden de uymasını isteyebilir

MADDE 14- YASAL GEÇERLİLİĞİN KISMİ KAYBI

Eğer işbu Anlaşmanın her hangi bir hükmü yasal gücünü kaybeder veya geçersiz olursa, diğer hükümler bundan etkilenmez ve yürürlükte kalır

MADDE 15- YAZIŞMA VE BİLDİRİMLER

Ortaklar arasındaki yazışmalar İngilizce olarak yapılır Yazışmalarda ve bilgi dağıtımında taraflar aşağıdaki adresleri kullanır

.....

Adres :

Telefon :

Faks :

.....

Adres :

Telefon :

Faks :

.....

Adres :

Telefon :

Faks :

MADDE 16- ANLAŞMADA DEĞİŞİKLİKLER

Anlaşmada herhangi bir değişiklik ve düzeltme tarafların oybirliği ile aldığı kararla yapılır ve taraflarca imzalandıktan sonra geçerli olur

İşbu sözleşme tümü aynı değerde 3 örnek olarak yapılmış ve İş Ortaklığı Ortaklarının her biri bir orijinal örnek almıştır

MADDE 17- SİGORTA

Anlaşma ile ilgili olarak ve proje kapsamında sağlanacak Sigortalar Ortaklık tarafından sağlanır

MADDE 18- İDARE İLE DÜZENLENECEK İŞLEMLER

İhaleyi yapan makama karşı, yapılacak bütün hakedişler, işi alan, ve İş ortaklığı (.....) unvanı altında kurulan İş Ortaklığı tarafından fatura edilecek ve tahsil edilecektir

MADDE 19- GENEL KONULAR

İş Ortaklığı'nın Organizasyon Şeması işbu anlaşmanın ayrılmaz bir parçasıdır ve Ek 'de gösterilmiştir. Bu anlaşmada yer almayan konular için taraflar ek sözleşme yapacaklardır

İşbu sözleşme taraflarca okunarak kabul edilmiş ve/...../..... tarihinde imza altına alınmıştır

.....

.....

..... PROJESİ
**İŞ ORTAKLIĞI
ANLAŞMA**

MADDE – 1 : Taraflar

Bu anlaşma tarihinde aşağıdaki firmalar arasında yapılmıştır

-
.....
(Bundan böyle olarak anılacaktır)

-
.....
(Bundan böyle olarak anılacaktır)

-
.....
(Bundan böyle olarak anılacaktır)

-
.....
(Bundan böyle olarak anılacaktır)

Yukarıda yazılı firmalar her biri bundan böyle "Taraflar" ve beraberce "Taraflar" olarak anılacaktır

MADDE – 2 : Tanımlar

a. İşbu anlaşmada, metinde aksi belirtilmediği sürece, aşağıdaki ifadeler

şu anlamları taşıyacaktır:

"Taraflar", işbu anlaşmanın taraflarını ifade edecektir.

"İşveren",ifade edecektir.

"Proje", "....." anlamına gelecektir.

"Ortak Girişim", tarafların İşverene karşı taahhüt ettikleri Projenin yerine getirmesi amacıyla kurulmuş ortaklıktır

"Sözleşme", işlerin yürütülmesi ve tamamlanması amacıyla işveren ile Ortak Girişim arasında yapılmış olan Sözleşme veya Sözleşmeleri ifade edecektir.

"Anlaşma", Ortak Girişim tarafından üstlenilmiş olan Projenin Taraflarca yürütülmesi esasların düzenleyen işbu metni ifade eder.

"İş Ortaklığı", bu Anlaşma ile oluşturulan ortaklığı ifade eder.

"Pilot",anlamına gelecektir.

"Yönetim Kurulu", Madde 9-a kapsamında oluşturulan Kurulu ifade edecektir.

"Yürütme Kurulu", Madde 9-b kapsamında oluşturulan Kurulu ifade edecektir.

"Ortaklık Hakkı", tarafların buAnlaşma ile sağladıkları hak ve yükledikleri mükellefiyetleri kapsayan payları ifade eder.

"Çalışma Sermayesi", işlerin uygun şekilde yürütülmesi ve tamamlanması için gerekli olan sermaye anlamına gelecektir.

"İşler", ihale dökümanları dahilindeki tanımlanan Proje ile ilgili işlerin kapsamını ifade edecek olup, Sözleşme koşulları çerçevesinde sipariş edilebilecek tüm ilaveleri veya değişiklikleri ya da işbu Anlaşma hükümlerine uygun olarak tarafların üzerinde anlaşacakları diğer ilaveleri veya değişiklikleri kapsayacaktır.

Metin veya konu içerisinde aksine bir durum bulunmadığı sürece işbu Anlaşmada;

b. Yalnızca tekil anlam ifade eden sözcükler çoğul anlam da ifade edecek olup, bunun tam tersi de doğrudur.

c. Kişi anlamı taşıyan sözcükler, gerçek kişileri, firmaları, şirketleri, tüzel kişi olarak kabul edilen teşekkül veya şahıs gruplarını içerecektir.

d. Maddelere, alt-maddelere ve eklere yapılan atıflar, işbu Anlaşmanın maddelerine, alt-maddelerine ve eklerine yöneliktir.

e. Madde başlıkları, işbu anlaşmanın yorumlanması amacı dışında tutulacaktır.

MADDE – 3 : Anlaşmanın Amacı

Bu anlaşma, Müdürlüğü' nün tarihinde ihale ettiği ve Ortak Girişimi üzerinde kalan yapım işi' nin başından, kesin hesabı yapıncaya ve İşveren İdare, Sosyal Sigortalar, Maliye, Resmi ve özel bütün şahıslarla bütün ilişkiler kesilinceye ve teminatların tamamı iade edilinceye kadar, işin taraflarca ortaklaşa yapılması ile iş Ortaklığının Yöne-

tim Usulünü, kar-zararın dağıtımını ve iş sonunda ortaklığın tasfiye usulü nü saptamak gibi konuları ifa etmek için yapılmıştır

MADDE – 4 : İş Ortaklığının Adresi

Ortaklığın Adresi:
.....
.....

MADDE – 5 : Anlaşmanın Süresi

Bu Anlaşma, İşverene karşı üstlenilen Projenin sözleşmesine uygun olarak tamamlandıktan sonra, kesin kabulün yapılması, teminatların iadesi, taraflar arasındaki hak ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi, tüm kamu idareleri ile özel şahıs ve kurumlara ilişkin hak ve mükellefiyetlerin yerine getirildiğine ilişkin Yönetim Kurulu kararını takiben sona erer

MADDE – 6 : Devir

Taraflardan birinin bu anlaşma ile sahip olduğu Ortaklık Hakkını devir etme talebinde bulunması halinde; Yönetim Kurulu bu talebi en geç 7 (yeddi) gün içerisinde karar bağlayarak devir talebinde bulunan tarafa iletacaktır. Yönetim kurulunca devir talebinin kabul edilmesi halinde bu pay kalan Taraflar arasında eşit olarak paylaşılacaktır

MADDE – 7 : Tarafların payları ve Kar -Zararın Bölüşülmesi

a. Bu anlaşmada aksi özellikle belirtilmedikçe Taraflar; Ortak Girişime ilişkin bütün hak ve yükümlülükler, giderleri, kar ve zararı, gerekli fonların sağlanmasını, Ortak Girişimce sağlanacak tüm malzeme ve ekipman veya bunları tasfiye sonuçlarını aşağıda saptanan oranlarda paylaşacaklardır.

b. Ortak Girişim tüm hak ve yükümlülüklerinin sona ermesinden sonra üzerinde anlaşma sağlanan kar veya zarar Taraflar'ca yukarıdaki paylar oranında paylaşılacaktır

MADDE – 8 : Tarafların Sorumlulukları

a. Taraflar, Projenin yürütülmesi bakımından, İşverene karşı ortaklaşa ve birlikte sorumlu olduklarını kabul ederler

b. Tarafların, Yürütme Kurulu Kararına dayalı olmaksızın 3. kişilerle giriştikleri hukuki ilişkilerin sorumluluğu, bu ilişkiye giren Tarafa aittir. Bu yolda ilişkiye girildiğinde menfaatin doğumu halinde bu menfaat Ortaklığa devredilecektir.

c. Sözleşme için gerekli olan geçici, kesin, avans, gümrük, v.b. gibi teminat mektuplarının her biri iş ortaklığı tarafından bankaların vereceği olanaklar dahilinde sağlanacaktır.

MADDE –9 : Finansman ve Finansman Gereksiniminin Karşlanması

a. Projenin yürütülmesi için gerekli finansman, alınacak avans ve istihkaklarla karşılanacaktır. Ancak Yönetim Kurulu Projenin herhangi bir aşamasında gereksinim olması halinde taraflardan payları oranında Ortak Girişim adına açılacak banka hesaplarına ödeme yapmalarını isteyebilir

b. Taraflardan biri, Yönetim Kurulunca belirlenecek tarihte, Madde 9-a' da belirtilen ödemeyi yapmadığı takdirde, geciken her gün için aylık %10 (yüzde on) üzerinden gecikme faizi ödeyecektir. Bu gecikme 30 (otuz) takvim gününü geçtiği takdirde söz konusu taraf temerrüde düşmüş kabul edilir. Bu durumda, diğer taraflardan oluşan yönetim kurulu 3 (üç) gün

içerisinde toplanarak, temerrüt halindeki tarafın borç-alacak hesabının tasfiye edilerek ortaklıktan ayrılmasına oybirliğiyle karar verebilir

c. Tarafların, kendi kaynaklarından İş Ortaklığı'na sağlayacakları her türlü finansman, bu finansmanı sağlayan tarafın hesabına alacak kaydedilecektir.

MADDE – 10 : Pilot Firma

a. Projenin Pilot Firmasıdir. (bundan böyle "Pilot" olarak anılacaktır). Pilot Yürütme Kurulunca alınacak kararlar çerçevesinde tam yetkili olarak;

1. Ortak Girişim'i İşveren nezdinde temsil
2. İşveren ile ilişkileri düzenlemek
3. İlgili İdarelerle ilişkileri düzenlemek
4. Proje müdürü'ne projenin anlaşmaya uygun şekilde tamamlanmasını teminen talebi halinde İşveren ve diğer üçüncü şahıslarla temaslarında yardımcı olmak faaliyetlerini yürütecektir

b. Pilot, koordinasyonu sağlamak amacıyla,

1. Sözleşmenin teknik şartnamelerini kontrol edecek,
2. Dizayn geliştirme, fabrikasyon, inşa, test ve işletmeye alma işlerinin genel planlama ve takibini kontrol edecek,
3. Fiyatların doğruluğu ve hassaslığı konularında fikir beyan edecek
4. Problem konuların Yürütme Kurulunun görüşlerine sunacak,

5. Bu Anlaşma ve sonra Sözleşmeye ilişkin konularda meydana gelebilecek aykırılıkları Yürütme Kuruluna rapor edecek ve varılacak uygunluğa göre işlemlere yön verecektir.

MADDE – 11 : Yönetim Kurulu / Yürütme Kurulu / Proje Müdürü

a. Yönetim Kurulu:

Yönetim Kurulu İş Ortaklığının en üst yetkili kuruludur. Tarafların birer temsilcisinden oluşur. Taraflar ayrıca birer yedek üye atayacaklardır. Yönetim Kurulu Başkanı Pilot firma temsilcisidir.

Yönetim Kurulu İş Ortaklığının genel yönetim ve denetim ilkelerini belirler. Yürütme Kurulunca yerine getirilecek hizmetlerin çerçevesini belirler. Bu çerçevede;

1. Ortak Girişimin bütçesini inceler, gerekli gördüğü değişiklikleri yaparak onaylar.
2. Projenin finansmanına ilişkin kararları alır
3. Projenin yönetimi için Yürütme Kurulu üyelerini atar.
4. Yürütme Kurulunca önerilen Proje Müdürü ve yardımcılarını onaylar

Aşağıdaki konularda Yönetim Kurulu oybirliğiyle karar alır.

1. Ortaklıktan ayrılma, Ortaklığa katılma
2. İşverene karşı mahkemeye başvurma
3. Anlaşmanın bozulması, sona ermesi

Bunların dışındaki kararlarda çoğunluk esası geçerlidir Oyların eşit olması halinde ise, Yönetim Kurulu başkanının oy kullandığı görüş geçerli olacaktır. Yönetim Kurulu toplantı. Bütün üyelerin katılımının sağlanamaması halinde, 3 gün sonra yapılacak toplantıdaki yeter sayısı 4 kişidir

b. Yürütme Kurulu:

Tarafları temsilen birer kişi olmak üzere 5 kişiden oluşur. Pilot temsilcisinin başkanlığında ve gerekli görülen sıklıkta toplanacak, ancak bu süre bir ayı geçmeyecektir Taraflar ayrıca birer yedek temsilci atayacaktır

Yürütme Kurulu toplantılarının çoğunluğu yukarıdaki tarafların temsilcilerinin toplantıya katılımı ile sağlanmış olacaktır Bir temsilcinin Yürütme Kurulu toplantısına katılmaması durumunda, toplantı 48 saat süre ile ertelenecektir. Toplantıya katılan Taraf temsilcileri, temsil edilmeyen Tarafı bu erteleme hakkında derhal bilgilendirecektir. Temsil edilemeyen Tarafın temsilcisinin ertelenen toplantıya da katılmaması durumunda temsil edilen tarafların vereceği kararlar, Yürütme Kurulunun kararını oluşturmuş olacaktır.

Yürütme Kurulunun kararları oybirliğiyle alınacak ve Tarafları bağlayacaktır. Oybirliğinin sağlanamaması halinde konu 24 saat içinde tekrar görüşülür. Bu defa da oybirliği sağlanamazsa konu Yönetim Kuruluna götürülür.

Çok acil durumlarda Pilot ve Proje Müdürünün birlikte verecekleri karara göre hareket edilmekle birlikte konu 48 saat içinde yürütme Kuruluna getirilecektir. Yürütme Kurulunun bu kararı onaylamaması halinde konu Yönetim Kuruluna intikal ettirilecektir.

Yürütme kurulunun esas fonksiyonları, işbu Anlaşmaya aykırı düşmemek kaydıyla;

1. Projenin uygulanmasına yönelik genel kurallar, metotlar ve yaklaşımın saptanması
2. Anlaşmaya yönelik ve zaman zaman oluşabilecek sorunların çözülmesi,
3. Genel iş programının onaylanması,
4. Ortak Girişimin yıllık bütçesinin hazırlanması,
5. Finans programları ile işlerin yürütülmesi için gerekli nakit akışımın yönetimi
6. Ortak Girişimin bilançosunun onaylanması ve muhasebe denetiminin yapılması,
7. Ortak Girişim tarafından satın alınacak veya kiralanacak malzeme ve ekipmanın, cins, miktar ve fiyatının belirlenmesi,
8. Ortak Girişiminin Paylaşılabilir kârının belirlenmesi,
9. Ortak Girişimin gereksinim fazlası fonlarının, gerektiğinde geçici olarak bölüşülmesi ve/veya ortak yarar amacıyla kullanımı konusunda Yönetim Kuruluna öneride bulunulması,
10. Herhangi bir neden ve şekilde sözleşmeye yönelik mahkeme veya tahkim işlemlerinin yürütülmesi,
11. İşlerin taşeron verilmesi durumunda ilgili taşeron sözleşmesi koşullarının onaylanması.

Yürütme Kurulu veya Yönetim Kurulu üyelerine herhangi bir ücret veya harcırah ödenmeyecek, yalnızca seyahat ve konaklama ücretleri Ortak Girişim tarafından karşılanacaktır

c. Proje Müdürü :

Yürütme Kurulu sözleşmenin icrası için kendi bünyelerinden veya bağımsız bir Proje Müdürü ve yardımcılarını atar. Proje Müdürü yürütme Kurulunun vereceği kararlar ve talimatlara uygun olarak Proje'yi yönetecektir.

İdare veya üçüncü kişilerle temaslarda bulunmak, mali mevzuata göre gerekli kayıtları tutmak veya tutulmasını sağlamak, resmi organlara gerekli başvuruları yapmak ve takip etmek bütçe, plan, program ve raporları hazırlamak, istihkakları izlemek Proje Müdürlüğü banka hesabından ödemeleri yapmak, Yürütme Kurulunun onayı ile yapılmış olan veya kendisine verilen yetki içerisinde yapmış olduğu taşeron sözleşmelerinin izlenmesi, personel çalıştırma ve azli Proje Müdürlüğünün başlıca yetki ve görevleri olup burada tamamı belirtilmemekle birlikte işin yapımı hususunda her türlü önlemin alınması ve aldırılmasında Proje Müdürü kendisine verilecek vekaletname sınırları dahilinde yetkili ve sorumlu olacaktır.

d. Atamalar :

Ortak Girişimin aşağıda sayılan organları ve personeli Taraflar arasında aşağıdaki şekilde atanacaktır :

Yönetim Kurulu Başkanı	Pilot Firma temsilcisidir.
Yürütme Kurulu Başkanı	Pilot Firma
Proje Müdürü	Yürütme Kurulu
Müşavir ve Avukatlar	Yürütme Kurulu
Şantiye Şefi	Yürütme Kurulu
Mali ve İdari İşler Şefi	Yürütme Kurulu
Ambar Şefi	Yürütme Kurulu
Satın alma Şefi	Yürütme Kurulu

MADDE – 12 : Teknik Komite

Gerek görüldüğü takdirde Yürütme Kurulunca oluşturulacaktır.

MADDE - 13 : Banka Hesapları

a. Ortak Girişim banka hesapları Ortak Girişim adına Yürütme Kurulu tarafından açılacaktır Bu hesapların işletilmesi Yürütme Kurulunun alacağı karar doğrultusunda yetkili kılınacak kişilerden ikisinin birleşen imzalarını taşıyan çekler ve talimatlar ile sağlanacaktır Ortak Girişim şantiyenin aylık ihtiyaçları için de Proje Müdürü ve Şantiye Şefi veya Mali İdari İşler Şefinin ortak imzaları ile çalışacak ayrı hesaplar açacaktır

b. Bu hesapların işletilmesinde bir anlaşmazlık çıktığı takdirde anlaşmazlık konusu herhangi bir grup tarafından gözden geçirilerek çözülmesi için Yürütme Kuruluna iletilecektir.

MADDE – 14 : Muhasebe ve Mali Yönetim

Taraflar, aralarında yapacakları mali işlemlerde iş ortaklığı kayıtlarını esas alacaklardır. Bu kayıtların genel kabul gören muhasebe usul ve esaslarıyla, Türk mali ve muhasebe mevzuatına uygunluğunun denetimi, bu konuda yetkili bağımsız bir denetim Şirketine yaptırılacak denetim suretiyle sağlanacaktır.

MADDE –15 : Tarafların Personel Sağlanması

Koşulları Yürütme Kurulunca düzenlenecektir.

MADDE – 16 : Malzeme ve Ekipman Sağlanması

Koşulları Yürütme kurulunca saptanacaktır.

MADDE – 17 : Gizlilik

Bu anlaşma ve sözleşme kapsamında sağlanan veya tedarik edilen bütün çizimler, dokümanlar, metotlar ve diğer informasyon sağlayan temin veya tedarik eden Tarafın kendi öz malı olacak ve Taraflar bunları üçüncü taraflara açıklamayacaklar, vermeyecekler veya kullanımına açmayacaklardır

MADDE – 18 : İhtilafların Çözümü – Hakeme Başvurma

Tüm anlaşmazlıklar Türk H.M.U.K' nun tahkim hükümlerine göre çözüme bağlanacaktır. Anlaşmazlıkta Türk Maddi Hukuk Hükümleri uygulanacak ve bu hükümlere göre anlaşmazlıklar çözülecektir. Tahkim yeri Ankara'dır.

Anlaşmazlığı çözümlenecek hakem kurulu ihtilafın taraflarının 2 olması halinde 3 (üç) veya anlaşmazlık halindeki taraf sayısından bir fazla sayıda hakemden müteşekkil olacaktır. Baş hakem hariç hakemler taraflarca seçilecektir. Tarafların biri hakemi seçip karşı taraf veya taraflara yapacağı duyurudan itibaren 7 (yedi) iş günü zarfında Taraf veya Taraflar da hakemini tayin edecektir. Bu süre zarfında taraflardan biri hakemini seçemediği takdirde, onun yerine hakemi Hakim atayacaktır. Böylece taraf hakemleri belirlendikten sonra bunlar 15 takvim günü zarfında aralarında görüşerek Baş Hakemi seçeceklerdir. Anlaşmazlık halinde bu Baş Hakem dahi Hakim tarafından atanacaktır

Hakem kararı isteyen Taraf hakem ücretlerini ve tahkim giderlerini yatıracaktır. Bu ücret ve giderler daha sonra hakem heyetinin kararlarına göre bölüşülebilir.

Sözleşmenin 9-c maddesine dayalı anlaşmazlıklarda tahkim süresi 60 (altmış) gündür.

MADDE – 19 : Taşeronluk

Taraflardan biri, iş kısımlarından herhangi birisinin yapımına talip olduğu takdirde; Yürütme Kurulunun yeterli gördüğü taşeronlar arasında verilen en düşük teklifi sağlaması kaydıyla, taşeron olarak önceliğe sahiptir.

Bir iş taksimi yapılmış olması halinde Tarafları işlerin kendilerine verilebilecek bölümlerini bu Anlaşma ve Sözleşme koşullarına uymak kaydıyla alt sözleşmelerle taşeronlara yaptırabilirler.

MADDE – 20 : Diğer Hususlar

a. Beklenmedik Haller(Force Majeure) Sözleşme’de tarif edildiği şekilde anlaşılacaktır.

b. Bu Anlaşmanın herhangi bir bölümünün hukuksal değerden yoksun olması diğer bölüm veya maddelerin geçerliliğini kaybetmesine neden olmayacaktır. Böyle bir durumda Taraflar amaca en uygun olacak şekilde düzenleyecekleri yeni bir bölüm veya maddeyi eskisinin yerine ikame edeceklerdir. Bu Anlaşmanın yetersiz kaldığı durumlarda Borçlar Kanununun " adi ortaklık " hükümlerine başvurulacaktır.

c. Bu Anlaşma, Sözleşmenin ayrılmaz bir parçasını oluşturur. Bu Anlaşma ile Sözleşme hükümleri arasında bir uyumsuzluk durumunda, Taraflar arasında bu anlaşma hükümleri öncelik taşıyacaktır.

d. Bu anlaşma, taraflar arasında bundan evvel bu işle ilgili yapılmış (varsa) bütün anlaşmaları geçersiz kılar.

İşbu Anlaşma, Ankara’da 5 örnek olarak hazırlanarak imzalanmış ve taraflar birer adedini almıştır/...../.....

KAYNAKÇA

- 1- Kurumlar Vergisi Yasası ve Genel Tebliğler,
- 2- Gelir Vergisi Yasası ve Genel Tebliğler
- 3- Türk Ticaret Yasası,
- 4- Borçlar Yasası,
- 5- Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasası,
- 6- Yılmaz SEZER, “İş Ortaklıkları, Konsorsiyumlar, Adi Ortaklıklar Vergilendirmeleri” Maliye Postası, Yıl 19, Sayı 430, 1 Ağustos 1998, s.65-69
- 7- Yılmaz SEZER, “İş Ortaklıklarının Yapılan Yeni Düzenlemeler Karşısındaki Durumunun Değerlendirmesi” Maliye Postası, Yıl 19, Sayı 434, 1 Ekim 1998, s.50 - 54
- 8- Yılmaz SEZER, “İş Ortaklıklarında Dönüşüm” Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Bülteni, Yıl 7, Sayı 86, Nisan 1998, s. 14-16
- 9- Yılmaz SEZER, “Yabancı Sermayeli Şirketler ve Vergilendirilmeleri” Yaklaşım, Yıl 6, Sayı 69, Eylül 1998, s. 143-147,
- 10- Selahhattin TUNCER, “İş Ortaklıkları” Mükellefin Dergisi, Sayı 47, 1996 Kasım, s. 100-114,
- 11- İş Ortaklıkları Tarihi Murat ÇİZAKÇA, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul, Mayıs 1999